

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Daňová optimalizace podnikajících fyzických osob
Diplomová práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Kristýna Benešová**
Osobní číslo: **E24956**
Studijní program: **N0413A050009 Ekonomika a management**
Specializace: **Ekonomika a management podniku**
Téma práce: **Daňová optimalizace podnikajících fyzických osob**
Zadávací katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je optimalizace daňového zatížení podnikajících fyzických osob se zohledněním odvodů na sociální a zdravotní pojištění. V rámci případové studie budou uvažovány obvyklé metody daňové optimalizace včetně založení podnikající právnické osoby.

Osnova:

- Daňová optimalizace.
- Daňový systém v ČR z pohledu podnikajících osob.
- Vymezení modelových daňových poplatníků.
- Kvantifikace daňového zatížení.
- Vyhodnocení výsledků.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. Daňová evidence podnikatelů 2022. Praha: Grada Publishing, 2022. ISBN 978-80-271-3593-6.
EUROPEAN COMMISSION. Taxation Trends in the European Union. 2021. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021. ISBN 978-92-76-32069-2.
HNÁTEK, Miloslav. Daňové tipy pro společnosti s ručením omezeným. 4. rozšířené vydání. Praha: ESAP, 2022. ISBN 978-80-907398-7-1.
OECD. Corporate Tax Statistics. Online. The Organisation for Economic Co-operation and Development, 2022. Dostupné z: <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/corporate-tax-statistics-fourth-edition.pdf> [citováno 2023-06-23]
PELC, Vladimír. Daně z příjmů s komentářem. Olomouc: ANAG, 2020. ISBN 978-80-7554-277-9.
VANČUROVÁ, Alena a Hana ZÍDKOVÁ. Daňový systém ČR 2022. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-362-3.
VYCHOPEŇ, Jiří. Daň z příjmů 2020. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Meritum. ISBN 978-80-7598-774-7.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Vít Jedlička, Ph.D.**
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání diplomové práce: **1. září 2024**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2025**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

prof. Ing. et Ing. Renáta Myšková, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2024

Prohlašuji:

Práci s názvem Daňová optimalizace podnikajících fyzických osob jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 4. 7. 2025

Bc. Kristýna Benešová v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu mé diplomové práce Ing. Vítu Jedličkovi, Ph.D. a také mojí nejbližší rodině.

ANOTACE

Diplomová práce se zaměřuje na možnosti daňové optimalizace podnikajících fyzických osob v České republice. Cílem práce je optimalizace daňového zatížení podnikajících fyzických osob se zohledněním odvodů na sociální a zdravotní pojištění. V rámci případové studie budou uvažovány obvykle metody daňové optimalizace, včetně založení podnikající právnické osoby. Práce popisuje základní principy daňového systému, konstrukci daně a legální nástroje ke snížení daňové povinnosti a porovnává daňové zatížení dvou modelových poplatníků při využití různých metod zdanění a hodnotí jejich výhodnost. Práce je tak uceleným vhladem do problematiky daňového zatížení a přehledným návodem pro podnikající fyzickou osobu, který je ukáže, jak co nejvíce snížit své finanční zatížení v oblasti odvodů. Zvláštní pozornost je věnována aktuálním změnám v daňové legislativě vyplývajícím z konsolidačního balíčku 2024, který významně ovlivňuje daňové povinnosti podnikatelů. Na tři modelových poplatnících z různých oborů podnikání blíže zhodnocuje možnosti daňovou optimalizace napříč různými typy podnikatelských činností. Výsledky analýzy poskytují konkrétní doporučení pro volbu optimálního daňového režimu v závislosti na charakteru podnikání, výši příjmů a struktuře nákladů jednotlivých podnikatelů.

KLÍČOVÁ SLOVA

daňová optimalizace, podnikající fyzická osoba, daň z příjmů, výdaje, paušální daň

TITLE

Tax Optimization of Self-Employed Individuals

ANNOTATION

The diploma thesis focuses on the possibilities of tax optimization of entrepreneurial individuals in the Czech Republic. The aim of the thesis is to optimize the tax burden of entrepreneurial individuals taking into account social and health insurance contributions. The case study will consider the usual methods of tax optimization, including the establishment of an entrepreneurial legal entity. The thesis describes the basic principles of the tax system, tax design and legal instruments to reduce the tax liability and compares the tax burden of two model taxpayers using different taxation methods and evaluates their profitability. The paper thus provides a comprehensive insight into the tax burden and a clear guide for the individual entrepreneur to show them how to minimize their tax burden. Particular attention is paid

to the recent changes in tax legislation resulting from the 2024 consolidation package, which significantly affects the tax obligations of entrepreneurs. It uses three model taxpayers from different business sectors to further evaluate tax optimization opportunities across different types of business activities. The results of the analysis provide specific recommendations for choosing the optimal tax regime depending on the nature of the business, the level of income and the cost structure of each business.

KEYWORDS

tax optimization, self-employed person, income tax, expenses, flat-rate tax

Obsah

ÚVOD.....	11
1 METODIKA	13
2 DAŇOVÝ SYSTÉM V ČR	17
2.1 DANĚ V RÁMCI DAŇOVÉHO SYSTÉMU	17
2.2 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA DAŇOVÉHO ŘÁDU	19
2.3 ZÁKLADNÍ PRINCIPY DAŇOVÉHO ŘÁDU	20
2.4 SPRÁVA DANÍ.....	21
2.5 DAŇOVÁ KONTROLA A DOKAZOVÁNÍ	21
2.6 ELEKTRONIZACE DAŇOVÉ SPRÁVY	22
3 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB.....	23
3.1 POPLATNÍK DANĚ.....	23
3.2 PŘEDMĚT DANĚ A ZÁKLAD DANĚ.....	23
3.3 VÝPOČET DANĚ.....	26
3.4 DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ.....	26
3.5 SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ.....	27
3.6 ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	28
3.7 KONSOLIDAČNÍ BALÍČEK 2024	28
4 DAŇOVÁ OPTIMALIZACE.....	31
4.1 VYMEZENÍ POJMU DAŇOVÁ OPTIMALIZACE	31
4.2 CÍLE A VÝZNAM DAŇOVÉ OPTIMALIZACE	32
4.3 ETICKÉ A PRÁVNÍ ASPEKTY DAŇOVÉ OPTIMALIZACE	33
4.4 UPLATNĚNÍ PAUŠÁLNÍCH VÝDAJŮ	34
4.5 UPLATNĚNÍ REÁLNÝCH VÝDAJŮ	35
4.6 ODPISY DLOUHODOBÉHO MAJETKU	36
4.7 PAUŠÁLNÍ DAŇ.....	38
4.8 NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ A ODPočITATELNÉ POLOŽKY	39
4.9 ZALOŽENÍ SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM JAKO NÁSTROJ DAŇOVÉ OPTIMALIZACE	40
4.10 AUTOMOBIL V PODNIKÁNÍ.....	41
5 VYMEZENÍ MODELOVÝCH DAŇOVÝCH POPLATNÍKŮ	42
5.1 MODELOVÝ DAŇOVÝ POPLATNÍK PANÍ XY	42
5.1.1 Příjmy.....	42
5.1.2 Výdaje	43
5.2 MODELOVÝ DAŇOVÝ POPLATNÍK PAN YZ.....	44
5.2.1 Příjmy	45
5.2.2 Výdaje	46
5.3 MODELOVÝ POPLATNÍK AB.....	47

5.3.1	Příjmy	47
5.3.2	Výdaje	48
6	KVANTIFIKACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ	50
6.1	DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ PANÍ XY	50
6.1.1	Výdaje paušálem	50
6.1.2	Skutečné výdaje	53
6.1.3	Daňový paušál	56
6.2	DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ PANA YZ	56
6.2.1	Výdaje paušálem	57
6.2.2	Skutečné výdaje	59
6.2.3	Paušální daň	61
6.3	DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ PANA AB	62
6.3.1	Výdaje paušálem	63
6.3.2	Skutečné výdaje	65
6.3.3	Založení společnosti s ručením omezeným.....	67
7	VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ	71
7.1	VYHODNOCENÍ PANÍ XY	71
7.2	VYHODNOCENÍ PANA YZ.....	73
7.3	VYHODNOCENÍ PANA AB	75
7.4	SROVNÁNÍ A ZHODNOCENÍ METOD.....	77
	ZÁVĚR.....	82
	POUŽITÉ ZDROJE.....	84

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Daně daňového systému České republiky.....	18
--	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Příjmy paní XY.....	43
Tabulka 2 – Výdaje paní XY.....	44
Tabulka 3 – Příjmy pana YZ.....	45
Tabulka 4 – Výdaje pana YZ.....	46
Tabulka 5 - Příjmy pana AB.....	48
Tabulka 6 - Výdaje pana AB.....	49
Tabulka 7 – Výpočet daně pro paní XY při uplatnění pouze paušálních výdajů.....	51
Tabulka 8 – Výpočet daně pro paní XY při uplatnění skutečných výdajů.....	54
Tabulka 9 – Výpočet daně pro pana YZ při uplatnění pouze paušálních výdajů.....	57
Tabulka 10 – Výpočet daně pro pana YZ při použití skutečných výdajů.....	60
Tabulka 11 - Výpočet daně pro pana AB při uplatnění pouze paušálních výdajů.....	64
Tabulka 12 - Výpočet daně pro pana AB při použití skutečných výdajů.....	66
Tabulka 13 - Výpočet daně z příjmů PO.....	68
Tabulka 14 - Zdanění podílu na zisku.....	69
Tabulka 15 - Výpočet čisté mzdy pro pana AB.....	69
Tabulka 16 - Shrnutí.....	80

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

DPFO – daň z příjmu fyzických osob

FO – fyzická osoba

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná

ZDP – zákon o daních z příjmu

PHM – pohonné hmoty

DPH – daň z přidané hodnoty

PO – právnická osoba

s.r.o. – společnost s ručením omezeným

ETR – efektivní daňová sazba

Úvod

V České republice tvoří osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) důležitý segment národního hospodářství. Jejich činnost má zásadní význam pro dynamiku trhu, zaměstnanost, inovace i rozvoj podnikatelského prostředí. S rostoucím počtem podnikajících fyzických osob zároveň narůstá i snaha o efektivní daňové plánování, které jim umožní nejen splnit všechny zákonné povinnosti, ale také optimalizovat daňové zatížení a tím zvýšit efektivitu svého podnikání.

Daňová optimalizace představuje legální a systematický přístup ke snižování daňové povinnosti v mezích platné legislativy. Nejde o snahu vyhnout se daním, ale o racionální využití zákonných možností tak, aby daňová povinnost odpovídala skutečné ekonomické realitě podnikatele. Podnikatelé mají možnost volit mezi různými formami uplatnění výdajů, využívat paušální daň, nezdanitelné části základu daně, odčitatelné položky nebo investiční nástroje. Při správném zvolení vhodné metody lze významně snížit daňové odvody a zároveň omezit administrativní náročnost.

Tato diplomová práce se zabývá daňovou optimalizací podnikajících fyzických osob v České republice. Cílem práce je optimalizace daňového zatížení podnikajících fyzických osob se zohledněním odvodů na sociální a zdravotní pojištění. V rámci případové studie budou uvažovány obvykle metody daňové optimalizace, včetně založení podnikající právnické osoby.

První část práce je zaměřena na systematické vymezení základních pojmů spojených s daňovým systémem a samotnou optimalizací. Nejprve je pozornost věnována daňovému plánování a daňové optimalizaci jako fenoménu, včetně jejích právních a etických aspektů. Dále se práce zabývá konstrukcí daně, jednotlivými prvky, které ji tvoří, a jejich vlivem na podnikající osoby. Následuje popis základních principů daňového řádu a daňového systému České republiky, včetně rozdělení daní na přímé a nepřímé, správy daní, elektronizace a procesu daňové kontroly. Důležitou součástí práce je rozbor nástrojů daňové optimalizace, které mají podnikající fyzické osoby k dispozici – uplatnění paušálních nebo skutečných výdajů, využití daňových slev a odčitatelných položek, možnost zařazení do paušálního režimu, způsob odpisování majetku či daňové aspekty využívání automobilu v podnikání. Dále práce reflektuje změny přijaté v rámci tzv. konsolidačního balíčku 2024, který přinesl nové podmínky pro uplatňování některých výdajů, zrušení daňových výhod i úpravy ve výpočtu daně z příjmů fyzických a právnických osob.

Následující část práce je postavena na modelových případech tří typově odlišných podnikajících fyzických osob – zástupci svobodných povolání a řemeslníka. Na základě reálných údajů o příjmech a výdajích tří subjektů je provedeno porovnání daňového zatížení při použití různých metod daňové optimalizace. Cílem je určit, která z metod je pro daný typ podnikatele nejvýhodnější, a to nejen z pohledu výsledné daňové povinnosti, ale i z hlediska administrativní náročnosti.

Závěrečná kapitola práce se zaměřuje na vyhodnocení výsledků daňové optimalizace u tří modelových poplatníků. Na základě porovnání jednotlivých metod – paušálních výdajů, reálných výdajů, paušální daně a modelace založení s.r.o. – je určeno, která varianta je nejvýhodnější pro všechny modelové případy, a to s ohledem na jejich příjmovou strukturu, výši nákladů i míru administrativní náročnosti.

1 Metodika

Tato diplomová práce je založena na aplikaci několika odborných výzkumných metod, jejichž kombinace umožňuje komplexní uchopení zkoumané problematiky daňové optimalizace podnikajících fyzických osob v České republice. Zvolený metodologický rámec vychází primárně z analytické, syntetické, komparativní a deduktivní metody, přičemž v rámci vyhodnocení daňového zatížení jednotlivých modelových poplatníků jsou využívány také kvantitativní modelové výpočty.

Základním výzkumným nástrojem je metoda analýzy, jejímž prostřednictvím jsou systematicky zkoumány odborné texty, legislativní prameny a elektronické zdroje. Cílem analytického přístupu je rozložit komplexní tematické celky na jednodušší a uchopitelné části, které lze dále zpracovávat a využít v kontextu řešeného problému. Důraz je přitom kladen na aktuálnost a věcnou relevanci použitých zdrojů, neboť oblast daňového zatížení a s ní související legislativa podléhá častým změnám. Veškeré závěry a úvahy jsou proto odvozovány pouze z platné právní úpravy k datu dokončení práce. Primárními právními předpisy, které byly při zpracování práce využity, jsou:

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů představuje hlavní právní rámec celé práce. Z tohoto zákona práce čerpá definici poplatníka daně podle § 2, vymezení předmětu daně podle § 3, strukturu jednotlivých druhů příjmů podle § 6 až § 10, stanovení základu daně podle § 5, sazby daně podle § 16 a podmínky pro uplatnění paušálních výdajů podle § 7 odst. 7. Zákon poskytuje práci konkrétní procentní sazby paušálních výdajů pro různé druhy činností a definuje podmínky pro vstup do paušálního režimu podle § 2a.

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád slouží v práci jako procesní norma upravující správu daní. Práce z něj vychází při popisu práv a povinností daňových subjektů, definici daňového tvrzení podle § 1 odst. 3, postupů při daňové kontrole podle § 85 a pravidel dokazování podle § 92. Zákon také upravuje postupy při vyměřování daně podle § 140 a § 147.

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení poskytuje práci údaje o sazbách pojistného. Z § 7 práce čerpá výši odvodů zaměstnavatelů (24,8 %), zaměstnanců (7,1 %) a OSVČ (29,2 %). Zákon také definuje vyměřovací základy podle § 5a a § 5b a postupné navyšování sazeb v letech 2023-2026.

Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon je v práci zmíněn v souvislosti s vázanými živnostmi. Konkrétně § 23 stanovuje podmínky pro výkon regulovaných činností, což práce aplikuje na modelového poplatníka pana YZ, který provozuje elektrikářskou činnost.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích využívá práce při analýze založení společnosti s ručením omezeným jako nástroje daňové optimalizace. Z § 59 a následujících čerpá práce úpravu smlouvy o výkonu funkce jednatele a související daňové a odvodové důsledky této právní formy podnikání.

Relevantní právní předpisy byly interpretovány a aplikovány ve znění účinném ke dni odevzdání diplomové práce, a to s ohledem na právní stav rozhodný pro posuzované otázky. V případech, kdy byla využita odborná literatura či výkladová stanoviska orgánů daňové správy, jsou tyto prameny v textu práce transparentně identifikovány a náležitě citovány v souladu s citačními pravidly.

Dále práce využívá analytický přístup založený na modelování reálných situací daňových poplatníků s různými charakteristikami podnikatelské činnosti. Práce vychází z kombinace kvantitativní analýzy daňového zatížení a kvalitativního hodnocení jednotlivých variant zdanění. Pro účely analýzy byli záměrně vybráni tři modeloví daňoví poplatníci reprezentující odlišné typy podnikatelských aktivit. První modelový poplatník představuje svobodné povolání s kombinací příjmů ze samostatné činnosti a účasti ve veřejné obchodní společnosti. Druhý poplatník reprezentuje řemeslnou živnost s vysokým podílem materiálových nákladů. Třetí modelový případ zahrnuje obchodní činnost s vysokými obraty a komplexní nákladovou strukturou. Každý z poplatníků byl charakterizován specifickou strukturou příjmů a výdajů, která odpovídá reálným podmínkám daného typu podnikání. Vstupní data pro výpočty byla získána z reálných případů podnikatelů, přičemž byla anonymizována a upravena pro účely této práce. Pro zajištění přesnosti výpočtů byly použity aktuální sazby daní, pojistného a limitů platných pro zdaňovací období roku 2024. Při zpracování dat byla věnována zvláštní pozornost správnému zařazení příjmů a výdajů do příslušných kategorií podle daňových předpisů.

V praktické části práce je aplikován modelový přístup, který spočívá v sestavení tří typově odlišných daňových poplatníků reprezentujících různé formy podnikání (svobodné povolání, řemeslná činnost, obchodní činnost). U každého z poplatníků je analyzováno daňové zatížení při využití různých způsobů uplatnění výdajů – paušálních výdajů, skutečně vynaložených výdajů a paušální daně. U vybraného poplatníka je dále modelována transformace podnikání na právnickou osobu (s.r.o.).

U každé varianty je vypočtena daň z příjmů fyzických osob, pojistné na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění, přičemž vyměřovací základ je stanoven jako 50 % u zdravotního pojištění a 55 % u sociálního pojištění základu daně ze samostatné činnosti. Součástí výpočtů

je také uplatnění zákonných slev a odčitatelných položek. Pro účely srovnání je u každého režimu spočten ukazatel efektivní daňové sazby (ETR), který vyjadřuje podíl veřejnoprávních odvodů na celkových příjmech poplatníka. Kromě kvantitativního srovnání jsou jednotlivé režimy hodnoceny také z hlediska administrativní náročnosti a vhodnosti pro daný typ podnikání.

Pro každého modelového poplatníka byly provedeny výpočty daňového zatížení při různých metodách uplatnění výdajů. Základní výpočetní postup zahrnoval určení dílčích základů daně podle jednotlivých paragrafů zákona o daních z příjmů, aplikaci příslušných výdajů nebo výdajových paušálů, výpočet celkového základu daně a následné stanovení daňové povinnosti.

Při výpočtech výdajových paušálů byly aplikovány zákonné sazby podle typu činnosti. V případě skutečných výdajů byly zohledněny všechny daňově uznatelné náklady včetně odpisů dlouhodobého majetku a možnosti uplatnění paušálních výdajů na pohonné hmoty. Součástí výpočtů bylo také stanovení vyměřovacích základů a výpočet pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění. Vyměřovací základ byl stanoven jako 50 % u zdravotního pojištění a 55 % u sociálního pojištění ze základu daně ze samostatné činnosti podle platné legislativy.

Srovnání jednotlivých variant zdanění bylo provedeno na základě celkové výše odvodů státu, která zahrnuje daň z příjmů fyzických osob po uplatnění slev, pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Kromě kvantitativního srovnání byla zohledněna také administrativní náročnost jednotlivých variant a náklady na vedení účetnictví či daňové evidence. Pro komplexní posouzení byla u vybraných poplatníků analyzována také možnost transformace na právnickou osobu, konkrétně společnost s ručením omezeným. Tato analýza zahrnovala výpočet daně z příjmů právnických osob, zdanění příjmů jednatelů ze závislé činnosti a srážkové daně z vyplaceného podílu na zisku. Poté byl proveden výpočet efektivní daňové sazby, který je vyjádřen vzorcem:

$$\text{ETR} = (\text{Daň z příjmů} + \text{Sociální pojištění} + \text{Zdravotní pojištění}) / \text{Celkové příjmy} \times 100 \%$$

Tento ukazatel poskytuje reálný obraz o tom, jaká část příjmů je odvedena na veřejnoprávních platbách, a umožňuje objektivní srovnání daňového zatížení mezi různými subjekty či daňovými režimy.

Dále je užitá průměrná daňová sazba, která vyjadřuje poměr zaplacené daně z příjmů k základu daně. Na rozdíl od ETR nezahrnuje pojistné odvody:

$$\text{Průměrná daňová sazba} = \text{Daň z příjmů} / \text{Základ daně} \times 100 \%$$

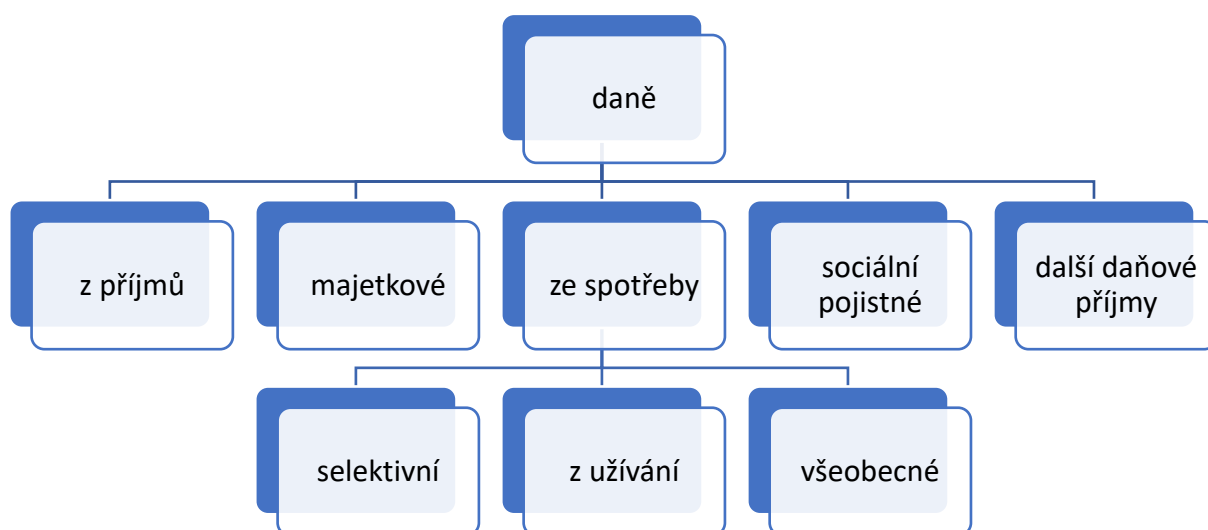
Tento ukazatel je vhodný pro analýzu samotného daňového zatížení bez vlivu sociálního a zdravotního pojištění. Závěrečná syntéza výsledků poskytla obecnější poznatky o vhodnosti jednotlivých metod zdanění pro různé typy podnikatelských aktivit.

2 Daňový systém v ČR

Daňový systém České republiky je z hlediska své struktury a principů srovnatelný se systémy většiny vyspělých zemí, zejména členských států Evropské unie. Vyznačuje se kombinací přímých a nepřímých daní, přičemž cílem je zajištění stabilních a spravedlivých příjmů veřejných rozpočtů. Systém je postaven na právním základu tvořeném souborem daňových zákonů, které upravují jednotlivé daně, a na procesní normě představované daňovým řádem (Vančurová a Zídková 2022). Tento systém prochází také průběžným vývojem, který odráží jednak vnitrostátní potřeby fiskální konsolidace, jednak požadavky na harmonizaci s evropským právem. Nedávné změny, například v rámci konsolidačního balíčku 2024, potvrzují snahu o posílení daňové udržitelnosti a zjednodušení administrativy pro daňové subjekty (KPMG 2023).

2.1 Daně v rámci daňového systému

Zastoupení jednotlivých daní z daňového systému ve státním rozpočtu odráží celospolečenské preference v oblasti přerozdělování příjmů, podpory ekonomické stability a spravedlnosti v daňovém zatížení. Přímé daně umožňují progresivní zdanění a zohlednění ekonomických rozdílů mezi poplatníky, zatímco nepřímé daně jsou účinné z hlediska výběru a zajišťují příjmy i v obdobích ekonomického poklesu (Dušek a Sedláček 2022). Konkrétně tedy z hlediska rozdělení daňových příjmů se český systém opírá o relativně vyvážený poměr mezi přímými daněmi, které zohledňují majetkovou a důchodovou situaci poplatníka, a nepřímými daněmi, jež jsou hrazeny v rámci spotřeby a promítají se do cen zboží a služeb. Mezi přímé daně se řadí zejména daň z příjmů fyzických a právnických osob a daň z nemovitých věcí, zatímco k nepřímým patří daň z přidané hodnoty, spotřební daně a clo (Pelc 2020).

Obrázek 1 – Daně daňového systému České republiky

Zdroj: Vančurová a Zídková 2022

Obrázek 1 ukazuje strukturu daňového systému v České republice, která je systematicky rozčleňována do pěti hlavních kategorií, konkrétně daně z příjmů, majetkové daně, a daň ze spotřeby, která je dále podrobně klasifikována do selektivních, užívání a všeobecných kategorií, a mezi poslední dvě kategorie se řadí sociální pojištění a další daňové příjmy.

Přímé daně představují zdanění příjmů nebo majetku vztažené jmenovitě k poplatníkovi (Šteker 2020). Mezi různé druhy přímých daní patří daně z příjmů fyzických a právnických osob, daně z nemovitého majetku a dědické daně. Přímé daně jsou nezbytné pro stabilní financování veřejných výdajů a pro efektivní fungování státního aparátu. Poplatníci mají důležitou roli, protože to jsou právě oni, kteří přímo nesou zatížení daně a plní svou povinnost ji odpovídajícím způsobem poctivě a včas uhradit. Jejich příspěvek představuje pevný základ pro udržení životaschopnosti a rozvoje společnosti. Jejich odpovědnost a důstojnost při plnění daňových povinností je klíčová pro správné fungování ekonomiky a společnosti jako celku (Moneta 2023).

Je důležité si uvědomit, že přímé daně mají přímý dopad na jednotlivé občany i podniky. Při spravedlivém a rozumném stanovení výše daní je zajištěno, že každý poplatník je zatížen podle svých možností a majetkového stavu. Díky transparentnímu systému daní má veřejnost možnost sledovat, jak jsou tyto peníze využívány a jak přispívají k rozvoji veřejných služeb a infrastruktury (Moneta 2023).

Nepřímé daně jsou daně, které nejsou vybírány přímo od fyzických osob či právnických osob, ale od spotřebitelů prostřednictvím spotřeby zboží a služeb (Šteker 2020). Mezi hlavní typy nepřímých daní v Česku se řadí:

- **spotřební daně**, tyto daně se uplatňují na specifické druhy zboží, jako jsou pohonné hmoty, tabákové výrobky a alkoholické nápoje. Jsou navrženy nejen k získání příjmů, ale také k regulaci spotřeby těchto produktů,
- **cla**, tato daň se vybírá při dovozu zboží z nečlenských zemí Evropské unie. Cla mají za úkol chránit domácí trh před levnějšími dovozy a podporovat domácí výrobu,
- **ekologické daně**, ty se týkají produktů, které mají negativní vliv na životní prostředí, jako jsou paliva, elektrická energie a plyn. Jsou zaváděny s cílem podpořit ekologičtější chování spotřebitelů.

Mezi hlavní přednosti patří jednoduchost a pravidelnost vybírání, neboť jsou automaticky zahrnuty v ceně zboží a služeb, což minimalizuje administrativní náklady pro stát i poplatníky. Vybírání těchto daní je efektivní a umožňuje státu rychlý přístup k finančním prostředkům. Navíc jejich aplikace na široké spektrum zboží a služeb zajišťuje rozsáhlý daňový základ, do nějž přispívají všichni spotřebitelé bez ohledu na výši příjmů. Mezi nevýhody však patří potenciální nespravedlnost, protože zatěžují všechny spotřebitele stejnou měrou, což má regresivní charakter – osoby s nižšími příjmy pocítují relativně vyšší zátěž. Dále mohou vysoké sazby nepřímých daní negativně ovlivnit spotřebu zvýšením cen zboží a služeb, což může vést ke snížení poptávky a následně zpomalit hospodářský růst (Media noviny 2024).

Daňový systém v České republice kromě výše uvedeného zahrnuje široké spektrum povinností, které se liší v závislosti na typu příjmu, druhu činnosti či právní formě subjektu. Vedle nejčastěji diskutovaných daní z příjmů a nepřímých daní, jako je DPH, hrají klíčovou roli i další povinnosti. Mezi ně patří zejména odvody na sociální a zdravotní pojištění, daň z nemovitých věcí či silniční daň, které významně ovlivňují finanční situaci jednotlivců i podnikatelských subjektů.

2.2 Základní charakteristika daňového řádu

Daňový řád představuje klíčovou legislativní normu upravující postupy při správě daní v České republice. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, stanovuje práva a povinnosti jak daňových subjektů, tak správců daně, a určuje procedurální pravidla pro zjišťování, stanovení a vymáhání daňových povinností (Vančurová a Zídková 2022). Tento zákon nahrazuje původní zákon

o správě daní a poplatků a je součástí kontinuálního procesu harmonizace s evropským daňovým právem.

Před zavedením současného daňového řádu byla správa daní upravena zákonem č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. Tento zákon byl postupně doplňován a novelizován, avšak jeho struktura již neodpovídala moderním požadavkům na efektivní správu daní. S účinností od 1. ledna 2011 byl proto přijat nový daňový řád, který přinesl modernizaci procesů a transparentnější postupy pro daňové subjekty i správce daně (Dušek a Sedláček 2022).

2.3 Základní principy daňového řádu

Základní zásady daňové správy představují hlavní rámec pro fungování daňového systému v právním státě. Zásada legality jako první a nejdůležitější princip vyžaduje, aby veškeré postupy byly realizovány výhradně v souladu s platnými právními předpisy. Podle Duška a Sedláčka (2022) správce daně nesmí překračovat svou působnost a pokud jedná nad rámec zákonných ustanovení, mohou daňové subjekty využít opravné prostředky k ochraně svých práv. Pelc (2015) však tento princip analyzuje hlouběji s ohledem na ústavněprávní dimenzi, která rozlišuje mezi postavením různých subjektů práva. Zatímco správní orgány podléhají přísnému režimu pozitivního vymezení pravomocí a mohou činit pouze to, k čemu je zákon výslovně zmocňuje, daňové subjekty požívají opačného principu právní svobody s presumpcí volnosti jednání, kdy mohou činit vše, co jim zákon výslovně nezakazuje. Tato asymetrie vytváří důležitou rovnováhu mezi mocí státu a svobodou jednotlivce. porovnání se zásadou legality má zásada rovnosti jiný charakter, neboť se zaměřuje na spravedlivé zacházení se všemi daňovými poplatníky. Zatímco legalita určuje meze působnosti správce daně, rovnost stanovuje kvalitativní standard jeho jednání. Daňový řád vyžaduje, aby všichni daňoví poplatníci byli posuzováni rovnoměrně a spravedlivě, přičemž správce daně nesmí poskytovat nepřiměřené výhody či znevýhodňovat jednotlivé subjekty, jak zdůrazňuje OECD (2022). Tento princip se v praxi projevuje zejména při aplikaci daňových předpisů na konkrétní případy, kde musí být zajištěna jednotnost rozhodování. Zásada hospodárnosti představuje ekonomický rozměr daňové správy a kontrastuje s předchozími principy svým zaměřením na efektivitu. Zatímco legalita a rovnost definují právní mantinely, hospodárnost směřuje k optimalizaci procesů. Daňový proces by měl být efektivní a nevyvolávat nadměrné administrativní zátěže pro daňové subjekty. Správa daně se proto podle Portálu veřejné správy (2024a) snaží o maximální využití elektronizace a digitalizace, což představuje praktickou implementaci této zásady v moderním prostředí. Konečně zásada proporcionality tvoří určitý spojovací prvek mezi všemi předchozími

principy, neboť vyžaduje vyvážení různých zájmů. Správce daně je povinen volit taková opatření, která nejsou pro daňové subjekty nadměrně zatěžující, avšak zároveň efektivně vedou k naplnění daňových povinností. Jak uvádí Pelc (2020), veškeré kroky musí být přiměřené situaci a nezpůsobovat nepřiměřenou zátěž.

2.4 Správa daní

Daňová povinnost vzniká ze zákona a zavazuje daňové subjekty k odvodu daní. Povinnost je uplatňována jak u fyzických, tak právnických osob, přičemž jednotlivé daňové typy mají specifické podmínky pro určení základu daně a daňové sazby (Pelc 2020). Hlavním orgánem správy daně je Finanční správa České republiky, která vykonává dohled nad plněním daňových povinností a vymáhá daňové nedoplatky. V rámci celostátní struktury fungují jednotlivé finanční úřady (Vychopeň 2020). Každý daňový subjekt má povinnost se zaregistrovat k dani, pokud splňuje zákonné podmínky. Registrace se provádí u příslušného finančního úřadu a subjektu je přiděleno daňové identifikační číslo, které je klíčovým prvkem daňové administrativy (OECD 2022).

2.5 Daňová kontrola a dokazování

Daňová kontrola je nástroj, který umožňuje správci daně ověřit správnost daňových přiznání (Media Noviny 2024). Kontrola je procesní mechanismus, kterým správce daně ověřuje správnost přiznané daně. Nejčastěji se realizuje po podání řádného daňového tvrzení ve smyslu daňového přiznání, hlášení nebo vyúčtování, jak je uvedeno v § 1 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (2009). Správce daně může kontrolu iniciovat buď po vydání platebního výměru, tj. v rámci § 140 odst. 1 a § 147 Zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (2009), nebo již dříve formou tzv. kontroly před vyměření. Vzhledem k širokému vymezení předmětu daňové kontroly, jak je uvedeno v § 85 Zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (2009) lze kontrolu zahájit také podle Lichnovského a kol. (2024) i při nesplnění povinnosti podat daňové přiznání nebo průběžně během zdaňovacího období po vzniku daňové povinnosti, například u DPH po uskutečnění zdanitelného plnění. Celý proces vychází ze zásady nutné součinnosti mezi správcem daně a daňovým subjektem.

Dokazování představuje jednu z důležitých činností správce daně vedle samotného rozhodování, neboť vede ke zjištění skutkového stavu potřebného pro správné stanovení daní a zajištění jejich platby. Tato problematika je regulována § 92 Zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (2009), který stanoví zejména pravidla rozdělení důkazního břemene mezi správcem daně a daňový subjekt. Dokazování se opírá o různé důkazní prostředky, jako jsou

účetní doklady, svědectví nebo odborné znalecké posudky. Důkazní břemeno je v základní fázi na daňovém subjektu (KPMG 2023).

2.6 Elektronizace daňové správy

Digitalizace daňových procesů je trendem posledních let. V ČR je elektronizace dosahováno pomocí následujících aktivit, jak uvádí (Finanční úřad 2025):

- **elektronické podání daní (EPO)** – usnadňuje podávání daňových přiznání,
- **datové schránky** – povinné pro podnikatele od roku 2023,
- **automatizace vyměrování daně** – zjednodušená komunikace mezi daňovými subjekty a správci daně (Portál veřejné správy 2024a),
- **daňový portál** – online nástroj pro podání přiznání, kontrolu plateb a správu daňových povinností,
- **elektronická evidence tržeb (EET)** – dříve zavedený systém sledování tržeb, který umožňoval transparentní kontrolu příjmů podnikatelů,
- **automatizovaná výměna informací** – spolupráce mezi finančními správami různých států, která zajišťuje přeshraniční kontrolu daňových úniků.

Daňový řád představuje zásadní legislativní nástroj pro správu daní. Jeho modernizace a digitalizace vedou k efektivnějšímu výběru daní a větší transparentnosti daňového systému. Důležitou roli hraje neustálá aktualizace a přizpůsobení daňové legislativy ekonomickým a technologickým trendům, které zajišťují spravedlivé a efektivní fungování daňového systému v ČR (Digitální Česko 2023).

3 Daň z příjmů fyzických osob

Protože se tato práce zaměřuje na daňovou optimalizaci v rámci daně z příjmů fyzických osob, je nutné zde blíže představit tuto daň a její konstrukční prvky. Konstrukce daně v obecné rovině přestavuje podle Vančurové a Zídkové (2022) souhrn základních prvků, které určují způsob stanovení, výběru a odvádění daně. Jedná se o systémové vymezení jednotlivých složek, jež dohromady tvoří rámec daňové povinnosti. Mezi tyto prvky patří zejména určení typu daně, vymezení poplatníka, předmětu daně, základu daně, daňové sazby, případně slev, odpočtů a způsobu výpočtu daně. Významnou roli v konstrukci daně hraje také legislativně zakotvený proces přiznání a výběru daně.

3.1 Poplatník daně

Podle § 2 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) jsou poplatníky daně fyzické osoby, které mohou být buď rezidenty nebo nerezidenty České republiky. Rezidenti jsou osoby s bydlištěm nebo pravidelným pobytem na území České republiky. Podle Drába a kol. (2024) mají daňovou povinnost jak na příjmy získané v České republice, tak i na příjmy ze zahraničí. Naopak nerezidenti jsou osoby, které nesplňují rezidentská kritéria nebo jsou výjimkou dle mezinárodních smluv. Pro ně platí daň pouze na příjmy získané v České republice. Zákon dále stanovuje, že osoby, které pobývají v České republice po dobu alespoň 183 dnů v roce, jsou obvykle pobývajícimi na území České republiky. Bydlištěm je místo, kde má osoba trvalý byt s úmyslem trvalého pobytu (Dráb a kol. 2024).

Následně § 2a Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) upravuje paušální režim pro poplatníky, kteří splňují specifické podmínky, například začínající podnikatelé. Tento režim může být ukončen, pokud poplatník překročí určený limit příjmů, změní svůj právní status nebo se stane daňovým nerezidentem.

3.2 Předmět daně a základ daně

§ 3 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) stanovuje předmět daně a upřesňuje kategorie příjmů, na které se tato daň vztahuje. Předmětem daně jsou příjmy ze závislé činnosti, samostatné činnosti, kapitálového majetku, pronájmu a ostatní příjmy, jak blíže zákon specifikuje v § 6 až 10 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992).

Příjem ve smyslu tohoto ustanovení může být jak peněžní, tak nepeněžní, a může být dosažen i směnou. Nepeněžní příjem se pro účely daně oceňuje podle právního předpisu upravujícího oceňování majetku nebo jako pětinasobek hodnoty ročního plnění v případě jiného

majtkového prospěchu s trváním nad 5 let (Dráb a kol. 2024). § 3 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) dále vylučuje některé kategorie příjmů z předmětu daně, jako jsou příjmy z restituce majetku, příjmy z rozšíření nebo vypořádání společného jmění manželů, nebo příjem plynoucí z titulu spravedlivého zadostiučinění přiznaného Evropským soudem pro lidská práva. Věnuje se také specifickým situacím, jako jsou příjmy z převodu majetku mezi osobami blízkými v souvislosti s ukončením provozování zemědělské činnosti, nebo příjmy ze zdravotní pojišťovny nad limitem regulačních poplatků.

§ 5 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) podrobně specifikuje základ pro výpočet daně z příjmů a stanovuje postupy, které se týkají různých druhů příjmů. Podle § 5 odst. 1 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) je základem daně částka, o kterou příjmy poplatníka (jak je blíže specifikováno v další části této práce) překračují výdaje, které byly skutečně vynaloženy na jejich získání, zajištění a udržení. Tato částka se bere v úvahu v každém zdaňovacím období a vztahuje se na příjmy podle § 6 až § 10 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992), pokud jinak není stanoveno. V případě, že poplatník má současně více druhů příjmů, jak je uvedeno v § 5 odst. 2 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992), základem daně je součet dílčích základů daně určených podle jednotlivých druhů příjmů. Další ustanovení, konkrétně § 5 odst. 3, Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) upravuje postup při zohlednění ztráty (daňové ztráty), která se snižuje o rozdíl mezi výdaji a příjmy stanovenými v § 7 a § 9. Zajímavým bodem v § 5 odst. 5 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) je, že do základu daně se nezahrnují příjmy osvobozené od daně a příjmy, které podléhají zvláštním sazbám daně podle § 36. Další ustanovení v § 5 odst. 10 a odst. 11 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) upravují rozdíl mezi příjmy a výdaji o různé částky, jako je například výše dluhu, hodnota záloh a další specifické situace.

Zákon specifikuje několik druhů příjmů, které podléhají dani z příjmů fyzických osob (Dvořáková, Pitterling a Skalická 2019):

Příjmy ze závislé činnosti

Zahrnují veškeré příjmy od zaměstnavatele či jiného plátce v rámci pracovních vztahů, dohod o provedení práce či dohod o pracovní činnosti. Vančurová a Zídková (2022) však upozorňuje na legislativní nedostatek, kdy v daňových předpisech chybí přesná definice závislé činnosti, přestože příjmy z ní představují 88 % celkových daňových základů. Šubrt a kol. (2023) popisuje závislou činnost jako soukromoprávní vztah mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem formalizovaný pracovní smlouvou s finančním ohodnocením. Pelc a Pelech (2013) se zaměřují

na praktickou stránku a do příjmů ze závislé činnosti zahrnují všechny mzdy a platy vypočítané podle pracovních smluv, odpracované doby a mzdových tarifů. Podle § 6 z *Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992)* se jedná především o „*plnění v podobě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce, funkčního požitku. Dále se jedná o příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným, komanditisty komanditní společnosti. Poté to jsou odměny člena orgánu právnické osoby nebo likvidátora.*“

Příjmy ze samostatné činnosti

Do kategorie příjmů ze samostatné činnosti spadají různé typy výdělků získaných prostřednictvím vlastního podnikání nebo nezávislé práce. Mezi tyto příjmy řadí § 7 *Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992)* výnosy pocházející z oblasti zemědělství, správy lesů a vodních zdrojů, stejně jako zisky plynoucí z provozování živnosti. Součástí jsou také výdělky z podnikatelských aktivit, které vyžadují speciální oprávnění, včetně ziskových podílů, které náleží společníkům ve veřejných obchodních společnostech nebo komplementářům v komanditních společnostech. Tato kategorie rovněž obsahuje finanční prostředky získané z využívání nebo pronájmu práv týkajících se průmyslového vlastnictví a autorských děl. Významnou složku představují i výnosy z pronájmu majetku, který je součástí obchodního jmění, společně s honoráři za výkon svobodných povolání a nezávislých profesí.

Příjmy z kapitálového majetku

Beránek (2021) poukazuje na skutečnost, že určité kategorie příjmů jsou upraveny zvláštními daňovými pravidly. Mezi ně se řadí právě příjmy z kapitálového majetku. § 8 *Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992)* blíže specifikuje, že jsou příjmy zdaňovány přímo v místě jejich vzniku prostřednictvím institucí, jako jsou bankovní domy, pojišťovací společnosti nebo obchodní společnosti. Do této kategorie příjmů patří, jak uvádí dále Dráb a kol. (2024) např. výplaty dividend od akciových společností nebo z podílových fondů, zisk z dluhopisových investic (kromě cenového rozdílu mezi nominální hodnotou a emisní cenou), příjmy tichého společníka vyplývající z jeho podílu na podnikání, úrokové zisky ze spořicíh účtů a vkladních knížek, úroky z běžných nepodnikatelských bankovních účtů, vyplácené prostředky z penzijního připojištění podporovaného státem, platby z doplňkového penzijního spoření a výplaty ze soukromých životních pojistek. § 8 *Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992)* však dále upravuje, že pokud příjmy plynoucí z kapitálového majetku

nepodléhají režimu srážkové daně se zvláštní sazbou, má poplatník povinnost zahrnout je do svého daňového přiznání. Tato povinnost vzniká v momentě, kdy jsou mu tyto prostředky skutečně vyplaceny. Mezi takové příjmy se počítají například úrokové výnosy a další zisky z půjček a úvěrů poskytnutých třetím osobám, sankční úroky za opožděné platby, zisky z jednorázových vkladových produktů a úrokové či jiné příjmy plynoucí z vlastnictví směnečných cenných papírů.

Příjmy z nájmu

Tyto příjmy zahrnují platby získané z pronajímání nemovitých objektů či bytových jednotek, stejně jako platby za pronájem movitého majetku, pokud nejde o občasný pronájem, jak uvádí Dráb a kol. (2024).

Příjmy z ostatních činností

Podle § 10 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) do dané skupiny spadají příjmy, které nelze zařadit do předchozích kategorií, například příjmy z pronájmu movitého majetku, autorských práv, výher a dalších specifických oblastí. Podle druhové povahy příjmů se příjmy dělí na peněžní a nepeněžní. Jak blíže uvádí Dráb a kol. (2024) peněžní příjmy jsou vyjádřeny v penězích, zatímco nepeněžní příjmy se vyjadřují v naturální formě. Celkově pak daň z příjmů fyzických osob inkasuje z příjmů ze závislé činnosti, podnikání, kapitálových výnosů a ostatních činností.

3.3 Výpočet daně

Sazba pro výpočet základu daně činí 15 %. 23 % platí pro část základu daně přesahující 36násobek průměrné mzdy, jak je specifikováno v § 16 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Daň se vypočte ze základu daně, který je upraven o nezdánitelné části základu daně a odčitatelné položky od základu daně. Výsledek se zaokrouhluje na stovky směrem dolů. Daň se pak vypočítá jako součet součinů příslušné části takového základu daně a příslušné sazby. Sazba daně pro samostatný základ daně činí 15 %. Daň se vypočte jako součin samostatného základu daně zaokrouhleného na celá sta Kč dolů a sazby daně pro tento základ daně (§ 16 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů 1992).

3.4 Daňové přiznání

Daňové přiznání fyzických osob je základním nástrojem pro výpočet a vykázání daňové povinnosti poplatníka za uplynulé zdaňovací období. V České republice je tato povinnost stanovena § 38g Zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992), a vztahuje

se na poplatníky, kteří dosáhli zdanitelných příjmů, případně vykazují daňovou ztrátu nebo čerpají určité daňové úlevy.

Povinnost podat daňové přiznání vzniká fyzickým osobám, jejichž roční zdanitelné příjmy přesáhnou zákonem stanovený limit – pro rok 2024 i 2025 činí tento limit 50.000 Kč. Přiznání podávají také osoby, které mají příjmy z více zdrojů nebo vykonávají samostatnou výdělečnou činnost, typicky OSVČ (§ 38g Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů 1992).

Daňové přiznání se skládá z několika částí, přičemž klíčovou roli hraje přehled o příjmech a výdajích poplatníka. Jednotlivé části formuláře zahrnují identifikační údaje, příjmy podle jednotlivých paragrafů zákona (§ 6 až § 10), výdaje uplatněné buď reálně, nebo paušálem, a dále nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky, jako jsou příspěvky na penzijní připojištění, dary nebo úroky z úvěrů na bydlení (Dušek a Sedláček 2022). Součástí výpočtu daňové povinnosti jsou i slevy na dani (např. na poplatníka, manžela, dítě, studenta) a případné daňové zvýhodnění. Po jejich zohlednění se stanoví výsledná daňová povinnost nebo přeplatek, který může být poplatníkovi vrácen, pokud byla daň v průběhu roku hrazena formou záloh (Vančurová a Zídková 2022).

Lhůta pro podání daňového přiznání je pro zdaňovací období roku 2024 stanovena na 1. dubna 2025. V případě elektronického podání je tato lhůta prodloužena do 2. května 2025 a pokud daňové přiznání zpracovává daňový poradce, je možné přiznání podat až do 1. července 2025 (Finanční správa ČR 2024).

3.5 Sociální pojištění

Sociální pojištění je zákonný systém, jehož cílem je poskytnout jednotlivcům sociální ochranu v situacích spojených s nemocí, mateřstvím, nezaměstnaností či stářím. Tento systém je v České republice financován prostřednictvím povinných odvodů, které hradí zaměstnanci, zaměstnavatelé a osoby samostatně výdělečně činné (ČSSZ 2024).

V případě OSVČ účastných důchodového pojištění činí sazba sociálního pojištění 29,2 % z vyměřovacího základu, přičemž tato sazba zahrnuje 28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti (ČSSZ 2024). Vyměřovací základ se stanovuje od roku 2024 ve výši 55 % základu daně pro sociální pojištění, přičemž platí i maximální roční vyměřovací základ, který pro rok 2024 činí 2.110.416 Kč a pro rok 2025 se zvyšuje na 2.234.736 Kč (Fakturoid 2025).

Minimální měsíční vyměřovací základ činí pro hlavní činnost OSVČ v roce 2024 částku 13.191 Kč, což odpovídá minimálnímu měsíčnímu pojistnému ve výši 3.850 Kč. V roce 2025 se tato částka zvyšuje na 16.295 Kč, přičemž minimální pojistné činí 4.759 Kč měsíčně. U vedlejší samostatné výdělečné činnosti je minimální měsíční pojistné pro rok 2024 stanoveno na 1.413 Kč a pro rok 2025 na 1.495 Kč (MPSV 2025).

Tento systém je právně upraven zejména zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, přičemž konkrétní podmínky pro výpočet pojistného u OSVČ jsou uvedeny v § 5b. Sociální pojištění tak představuje nástroj zajišťující základní sociální stabilitu a příjem v případech, kdy osoba není schopna se živit vlastní činností, a zároveň tvoří základ pro výplatu důchodu v budoucnu (MPSV 2022).

3.6 Zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění je povinný systém financování zdravotní péče, který zajišťuje přístup k lékařské péči pro všechny občany a rezidenty České republiky. Tento systém je financován prostřednictvím povinných příspěvků od zaměstnanců, zaměstnavatelů a osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Zaměstnanci odvádějí zdravotní pojištění ve výši 4,5 % ze své hrubé mzdy, zatímco zaměstnavatelé odvádějí za své zaměstnance zdravotní pojištění ve výši 9 % z hrubé mzdy zaměstnance. Například pokud má zaměstnanec hrubou mzdu 50.000 Kč měsíčně, zaměstnanec sám odvádí 2.250 Kč a zaměstnavatel navíc odvádí 4.500 Kč, což znamená celkový odvod na zdravotní pojištění 6.750 Kč. OSVČ odvádějí zdravotní pojištění ve výši 13,5 % z vyměřovacího základu, který je nejméně 50 % zisku z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti. Pokud OSVČ dosáhne ročního zisku 600.000 Kč, vyměřovací základ bude 300.000 Kč, což znamená, že zdravotní pojištění bude činit 40.500 Kč ročně. Pro rok 2024 je minimální vyměřovací základ 21.983,50 Kč a z toho minimální měsíční záloha je 2.968 Kč, od 1. ledna 2025 je minimální vyměřovací základ 23.278,50 Kč a z toho minimální měsíční záloha na pojistné je 3.143 Kč. Tento systém je klíčový pro zajištění dostupnosti zdravotní péče a poskytuje financování pro širokou škálu zdravotnických služeb, včetně preventivní péče, hospitalizace, léků a dalších zdravotních služeb (Kurzy.cz 2025).

3.7 Konsolidační balíček 2024

Od 1.1.2024 na území ČR platí nový zákon o konsolidaci veřejných rozpočtů, které zasahují i do daňových oblastí jako jsou:

- daň z příjmů právnických osob,
- daň z příjmů fyzických osob,

- daň z přidané hodnoty,
- spotřební daň,
- daň z hazardu,
- daň z nemovitých věcí.

Z výše zmíněných jsou pro tuto práci stěžejní oblasti daň z příjmů právnických osob a daň z příjmů fyzických osob (Běhounek 2024).

U daně z příjmů fyzických osob jsou následující změny:

- rozšiřuje se progrese v systému daní. Vyšší sazba daně, tj. 23 %, je nově uplatňována již od dosažení 36násobku průměrné mzdy stanovené zákonem o nemocenském pojištění. Pro rok 2024 to znamená od částky 1.582.812 Kč ročně a v roce 2025 je to 1.676.052 Kč (Cashbot 2025),
- dochází ke změnám v odvodech u dohod o provedení práce. Limit pro srážkovou daň u těchto dohod a limit pro účast na pojistném na sociální zabezpečení a zdravotním pojištění činí 25 % průměrné mzdy v případě jednoho zaměstnavatele (v roce 2025 to je 11.500 Kč). Při více dohodách u různých zaměstnavatelů sleduje každý zaměstnavatel tento limit (ČSSZ 2025), toto opatření není zatím na základě současně platné legislativy uplatňováno.
- dochází k úpravám v osvobození některých nepeněžních benefitů. Stanovuje se limit pro osvobození těchto benefitů ve výši poloviny průměrné mzdy. Pro rok 2025 lze tyto benefity osvobodit do celkové částky 23.278,50 Kč ročně. Zrušuje se zvýhodnění u manažerských bytů a limit pro osvobození příspěvku na stravování se aplikuje i na stravování poskytované nepeněžní formou. Ruší se také některá osvobození plnění poskytovaných z fondu kulturních a sociálních potřeb (Accace 2025),
- některé odčitatelné položky a slevy na dani jsou zrušeny. Mezi nimi jsou sleva na studenta a tzv. školkovné. Slevu na manžela/manželku lze uplatnit v případě, že žije ve společné domácnosti a příjmy za daný kalendářní rok nesmí přesáhnout 68.000 Kč. Nově od roku 2024 musí manžel(ka) splnit podmínku, že pečuje o dítě do 3 let věku. Ruší se i odpočet od základu daně na zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání a odpočet příspěvku zaplaceného odborové organizaci (§ 38k Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů 1992),
- omezení osvobození při prodeji cenných papírů nebo podílů se rovněž zavádí. Příjem z prodeje těchto papírů bude osvobozen pouze do výše 40 mil. Kč na poplatníka

za zdaňovací období, pokud jsou splněny určité časové podmínky. Limit pro osvobození ostatních příjmů se stanoví na 50 tis. Kč ročně na poplatníka (§ 10 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů 1992),

- v roce 2025 se výše nepeněžního příjmu zaměstnance z používání bezemisního vozidla pro soukromé i služební účely nemění a zůstává 0,25 % z pořizovací ceny včetně DPH,
- nemocenské pojištění je znovu zavedeno pro zaměstnance ve výši 0,6 % z vyměřovacího základu. Od ledna 2024 se tak celkové odvody na sociální pojištění u zaměstnance zvýší na 7,1 % (§ 30 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů 1992),

4 Daňová optimalizace

Daňová optimalizace je jedním z nástrojů efektivního daňového plánování podnikajících fyzických osob, jak uvádí ParkerHill (2024). Tímto hlavním termínem se zabývá druhá kapitola, která se také zaměřuje na její cíle a přínosy v kontextu podnikatelské praxe. Dále se věnuje také etickým a právním aspektům, které hrají významnou roli při rozlišování mezi legální optimalizací a daňovým únikem. Závěrečná část kapitoly přehledně představuje jednotlivé metody optimalizace, které může podnikatel využít, ať už se jedná o volbu způsobu uplatnění výdajů, využívání odpisů či aplikaci paušální daně. Jinými slovy je cílem této kapitoly poskytnout čtenáři ucelený základ pro pochopení principů daňové optimalizace, a to jako východiska pro praktickou analýzu, která je rozvedena v následujících částech práce.

4.1 Vymezení pojmu daňová optimalizace

Daňová optimalizace představuje legální postup, jehož cílem je minimalizace daňové povinnosti daňového subjektu, a to v souladu s platnou legislativou. Tento proces zahrnuje efektivní plánování a využívání zákonných možností, které poplatníkům umožňují snížit daňové zatížení bez porušení právních předpisů. Klíčovým principem daňové optimalizace je její zákonnost – zatímco daňový únik znamená porušení zákona, optimalizace se pohybuje výhradně v rámci jeho mezí (ParkerHill 2024). Přitom Pelc (2020) popisuje, že daňová optimalizace se může uplatňovat jak u podnikajících fyzických osob, tak u právnických osob, přičemž metody a nástroje se mohou lišit v závislosti na právní formě podnikání, rozsahu činnosti, oboru nebo výši příjmů. Mezi nejčastější nástroje patří například volba způsobu uplatnění daňových výdajů (paušální vs. skutečné), využívání odpočitatelných položek, nezdanitelných částí základu daně, investičních pobídek, odpisů nebo rozdělení příjmů na spolupracující osoby.

Při daňové optimalizaci je důležité rozlišovat mezi optimalizací a agresivní daňovou politikou, která může hraničit s obcházením zákona. Z tohoto důvodu je nezbytné podle Macháčka (2002) při jakémkoli optimalizačním postupu vždy vycházet z aktuálního znění daňových zákonů a případně konzultovat s odborníky na daňové právo, kteří zohlední i rozhodovací praxi správních orgánů a soudů. Protože v žádném zákoně jasný návod, řešení otázky, kde se nachází hranice toho, co lze ještě bez nebezpečí sankcí provádět pro snížení svých daňových povinností neexistuje. Problémem je také podle Vančurové a Zídkové (2022), že podnikatelé mají k dispozici několik zákonných možností ke snížení své daňové povinnosti, přičemž výběr konkrétní strategie závisí na jejich individuální situaci. Zohledňují se nejen výše příjmů

a struktura výdajů, ale i další faktory, jako je počet zaměstnanců, forma podnikání nebo míra administrativní náročnosti. Správná aplikace optimalizačních metod tak může vést nejen k přímým daňovým úsporám, ale i ke snížení celkové administrativní zátěže podnikatele.

4.2 Cíle a význam daňové optimalizace

Hlavním cílem daňové optimalizace je dosažení co nejnižší daňové povinnosti při plném respektování platného daňového práva. Jedná se o proces, při němž poplatník legálně využívá nástroje, které mu umožňuje zákon, aby dosáhl daňových úspor a zároveň snížil svou administrativní zátěž. Daňová optimalizace tak napomáhá efektivnímu řízení podnikatelských financí a přispívá k vyšší ekonomické stabilitě podnikatele (Pelc 2020). Velmi podobně na tuto problematiku nahlíží Hnátek (2022), který uvádí, že cílem je legitimně snížit daňovou povinnost.

Podle Vančurové a Zídkové (2022) je cíl daňové optimalizace širší. Využití legálních nástrojů k minimalizaci daňového zatížení umožňuje podnikatelům alokovat více prostředků do rozvoje podnikání, investic či inovací. Efektivní daňové plánování tak podporuje růst malých a středních podniků a zároveň snižuje riziko finančních potíží, které mohou vzniknout v důsledku neplánovaného daňového zatížení (Vančurová a Zídková 2022).

Z hlediska praxe se daňová optimalizace projevuje v několika rovinách:

- finanční – podnikatel dosahuje reálných úspor díky nižší daňové povinnosti,
- strategické – plánuje strukturu svých příjmů, investic a nákladů v delším časovém horizontu,
- administrativní – volbou vhodného daňového režimu (např. paušální daň nebo paušální výdaje) snižuje časové i nákladové zatížení spojené s daňovou agendou,
- právní – vyhýbá se riziku sankcí či doměrků díky tomu, že se pohybuje v mezích zákona (Media Noviny 2024).

Je však třeba podotknout, že ne vždy musí být daňově nejvýhodnější varianta tou nejlepší volbou. Daňová optimalizace by měla být vždy posuzována komplexně, tj. s ohledem na finanční situaci podnikatele, právní rámec, podnikatelské cíle a osobní preference. Někdy může být například administrativně jednodušší varianta (např. paušální výdaje) méně úsporná než uplatnění reálných výdajů, ale přesto výhodnější z praktického hlediska (Dušek a Sedláček 2022).

Z uvedeného vyplývá, že správná daňová optimalizace je výsledkem promyšleného plánování a znalosti dostupných nástrojů. Nejde jen o mechanické využití slev a odpočtů, ale o systematický přístup ke správě příjmů, výdajů a daňové agendy, který respektuje zákonná pravidla a zároveň podporuje efektivní hospodaření podnikatelského subjektu.

4.3 Etické a právní aspekty daňové optimalizace

Ačkoliv je daňová optimalizace ve své podstatě legální, nelze opomenout její etický rozměr. Optimalizační strategie se pohybují na pomyslném spektru, kde na jedné straně stojí standardní a transparentní využívání zákonných nástrojů, zatímco na druhé straně se mohou objevit formy agresivní daňové optimalizace, které balancují na hranici zákonnosti, nebo dokonce tuto hranici překračují (Pelc 2020). Jak doplňuje Dušek a Sedláček (2022) z právního hlediska je daňová optimalizace přípustná pouze tehdy, pokud podnikatel nebo daňový subjekt využívá prostředky, které jsou výslovně stanoveny zákonem či umožněny jeho výkladem. Jakékoliv jednání, které obchází smysl daňového předpisu při zachování jeho formálního dodržení, může být kvalifikováno jako zneužití práva a v krajním případě postiženo ze strany správce daně.

Příkladem takového jednání je tzv. „agresivní daňové plánování“, při němž subjekty vytvářejí složité transakční struktury s cílem minimalizovat zdanění bez reálného ekonomického opodstatnění. Tato praxe může být z pohledu zákona sice do určité míry přípustná, avšak z etického hlediska bývá často kritizována, zejména pokud vede k nespravedlivému daňovému zatížení ostatních subjektů nebo k podstatnému snižování veřejných příjmů (OECD 2022). Podle European Commission (2021) správci daně mají v boji proti těmto praktikám k dispozici nástroje, jako je např. princip materiální pravdy v daňovém řízení nebo možnost odmítnout účelově vytvořené právní úkony na základě tzv. simulace. Evropské právo navíc posiluje pravidla proti agresivním daňovým schématům prostřednictvím směrnic jako je DAC6, která ukládá povinnost oznamovat určité typy přeshraničních daňových uspořádání (European Commission 2021).

Etický aspekt daňové optimalizace je proto stále častěji diskutován i v odborné veřejnosti. Zatímco právní stránka určuje, co je možné, etická stránka napovídá, co je vhodné. Zodpovědný přístup podnikatelů k daním tak přispívá nejen k jejich dlouhodobé důvěryhodnosti, ale i k udržení rovného a spravedlivého podnikatelského prostředí.

Daňová optimalizace je v praxi realizována prostřednictvím různorodých nástrojů a metod, které jsou podnikatelům dostupné v rámci platné legislativy. Výběr konkrétní metody závisí, jak již bylo výše uvedeno, na individuální situaci poplatníka, charakteru jeho podnikání, výši

a strukturu příjmů i preferované míře administrativní zátěže. Níže jsou uvedeny nejčastěji využívané metody, které mohou podnikající fyzické osoby uplatnit při snižování své daňové povinnosti.

4.4 Uplatnění paušálních výdajů

Představují jednu z nejčastějších forem daňové optimalizace využívanou podnikajícími fyzickými osobami. Jde o zjednodušený způsob uplatnění výdajů, který umožňuje podnikatelům stanovit daňově uznatelné náklady jako procentuální podíl z dosažených příjmů, a to bez nutnosti vést daňovou evidenci skutečně vynaložených nákladů (Vychopeň 2020). Paušální výdaje byly podle Vančurové a Zídkové (2022) zavedeny s cílem minimalizovat administrativní zátěž. Výhodou paušálních výdajů je však také jejich jednoduchost a často také daňová úspora u poplatníků s nižšími skutečnými náklady. Naopak nevýhodou je nemožnost odečíst konkrétní vyšší náklady, například investice do technologií, zaměstnanců či provozu.

Tyto výdaje se řídí § 7 odst. 7 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Tento způsob umožňuje podnikateli odečíst od dosažených příjmů stanovené procento jako výdaj, aniž by musel vést daňovou evidenci. Výše paušálu se liší podle druhu činnosti – například 80 % u řemeslných živností, 60 % u ostatních živností a 40 % u svobodných povolání, jako je advokacie nebo insolvenční správa.

Výše paušálních výdajů je stanovena v závislosti na druhu podnikatelské činnosti. Například podnikatelé provozující řemeslné živnosti mohou uplatnit paušální výdaje ve výši 80 % z příjmů, ostatní živnostníci 60 %, svobodná povolání jako advokáti nebo daňoví poradci 40 %, a osoby s příjmy z pronájmu podle § 9 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) pak 30 %. Maximální výše příjmů, ze kterých lze paušální výdaje uplatnit, činí 2 mil. Kč ročně.

Mezi hlavní výhody tohoto systému patří jeho jednoduchost, časová nenáročnost a možnost předem odhadnout výši daňové povinnosti. Paušální výdaje zároveň eliminují riziko daňových doměrků kvůli špatně zaúčtovaným nebo nedoloženým výdajům. Na druhé straně je však tento způsob méně výhodný pro podnikatele, kteří mají vysoké skutečné náklady, jež převyšují stanovený paušál. V takovém případě může být efektivnější vést daňovou evidenci a uplatnit skutečně vynaložené výdaje, přestože to znamená vyšší administrativní zátěž. Paušální výdaje tak představují kompromis mezi jednoduchostí a přesností – jsou ideálním nástrojem pro podnikatele s nízkými nebo stabilními náklady, kteří preferují časovou úsporu a předvídatelnost před daňovou efektivitou založenou na reálných údajích.

4.5 Uplatnění reálných výdajů

Alternativou k paušálním výdajům je uplatnění skutečně vynaložených výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Tento postup vyžaduje vedení daňové evidence nebo účetnictví a doložení každého výdaje prostřednictvím příslušného dokladu. Výhodou této metody je možnost daňově zohlednit i vysoké provozní náklady, investice nebo odpisy dlouhodobého majetku, čímž může dojít ke snížení základu daně (Dušek a Sedláček 2022). Tento přístup je vhodný zejména pro podnikatele, kteří mají vysoké vstupní náklady a investice, nebo zaměstnávají další osoby. Nevýhodou může být větší administrativní zátěž a nutnost odborného vedení účetnictví.

Tento režim je upraven v § 7 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992), a je vhodný zejména pro poplatníky, jejichž skutečné náklady převyšují výši paušálních výdajů stanovených zákonem. Podmínkou pro uplatnění reálných výdajů je vedení daňové evidence nebo účetnictví. V rámci daňové evidence poplatník zaznamenává příjmy a výdaje v časové posloupnosti a zároveň eviduje majetek a závazky. Kromě toho je povinen uchovávat daňové doklady, které prokazují oprávněnost nákladů – například faktury, účtenky či smlouvy. Typickými reálnými výdaji jsou náklady na nákup materiálu, režijní výdaje (nájem, energie, telekomunikační služby), pohonné hmoty, mzdy zaměstnanců, účetní a právní služby či odpisy dlouhodobého majetku (Vychopeň 2020).

Hlavní výhodou tohoto režimu je možnost odečíst veškeré prokazatelné výdaje, čímž může dojít k výraznému snížení daňového základu. Skutečné výdaje jsou výhodné zejména pro podnikatele s vyššími provozními náklady, investicemi nebo těmi, kteří využívají pracovní sílu zaměstnance. V porovnání s paušálními výdaji může být daňová úspora při správném vedení evidence výrazná (Pelc 2020). Na druhou stranu tento režim vyžaduje vyšší administrativní náročnost. Podnikatel musí vést přehlednou a správnou evidenci, dodržovat daňové povinnosti a reagovat na případné kontroly ze strany finanční správy. Rizikem je zejména nesprávné zaúčtování výdajů nebo nedostatečné doložení jejich souvislosti s podnikatelskou činností, což může vést ke krácení uznatelných nákladů nebo doměření daně (Dušek a Sedláček 2022). Vhodnost uplatnění reálných výdajů je vždy nutné posuzovat individuálně. Záleží na povaze podnikání, výši nákladů a ochotě či schopnosti podnikatele věnovat čas a prostředky na administrativní vedení daňové evidence. Z praktického hlediska je tento režim výhodný zejména pro podnikatele s větším rozsahem činností nebo vyššími náklady, pro které je paušální způsob méně efektivní (Pelc 2020).

4.6 Odpisy dlouhodobého majetku

Podnikatelé, kteří vedou účetnictví nebo daňovou evidenci a vlastní dlouhodobý hmotný majetek, mohou využít možnost daňového odpisování podle zákona o daních z příjmů. Odpisy umožňují rozložit pořizovací cenu majetku do více zdaňovacích období, čímž snižují základ daně postupně, nikoliv jednorázově (Vychopeň 2020). Odpisy dlouhodobého hmotného majetku tedy představují proces postupného zahrnování nákladů na pořízení majetku do daňových nákladů podnikatele. Tento proces umožňuje rozložit náklady na delší časové období, čímž se snižuje jednorázová finanční zátěž podnikatele (Vychopeň 2020). Zákon rozlišuje rovnoměrné, zrychlené a mimořádné odpisy. Zatímco rovnoměrné odpisy rozkládají výdaj pravidelně, zrychlené odpisy umožňují vyšší odpočet v prvních letech užívání majetku, což je výhodné z hlediska rychlé návratnosti investice. Mimořádné odpisy se vztahují výlučně na silniční motorová vozidla, která jsou bezemisními vozidly (Dráb a kol. 2024).

Právní rámec **rovnoměrného odpisování** vymezuje § 31 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992), který definuje maximální přípustné roční odpisové sazby. Legislativa současně upravuje možnosti navýšení odpisové sazby během prvního roku odepisování, konkrétně o 20 %, 15 % nebo 10 %. Metodika kalkulace rovnoměrných odpisů spočívá podle Nigrina (2020) v násobení jedné setiny pořizovací ceny majetku příslušnou roční odpisovou sazbou. Matematicky lze tento vztah podle Sedláčka (2016) vyjádřit vzorcem:

$$O = V_c \times (\text{roční procentní odpisová sazba} / 100),$$

Přičemž V_c reprezentuje vstupní cenu, případně navýšenou vstupní cenu majetku.

Aplikace zvýšené odpisové sazby o 20 % v prvním roce je podle § 31 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) vyhrazena daňovým subjektům, jejichž dominantní ekonomickou aktivitou představuje zemědělská či lesnická produkce. 15 % přísluší daňovému subjektu v pozici prvního odpisovatele technologií určených pro čištění a úpravu vod. Daňový subjekt v pozici prvního odpisovatele hmotného majetku klasifikovaného v odpisových skupinách 1 až 3 disponuje podle zákona o daních z příjmů oprávněním navýšit odpis v prvním roce o 10 %. Vlčková (2020) zdůrazňuje, že sazba aplikovaná v prvním roce nezávisí na okamžiku uvedení majetku do užívání a je pro všechny případy jednotná. V situaci, kdy nedojde k technickému zhodnocení, aplikuje se od druhého roku sazba označená jako sazba pro další roky. V případě realizace technického zhodnocení majetku se využívá sazba určená pro zvýšenou vstupní cenu, která se uplatňuje od roku uvedení zhodnocení do užívání.

Zrychlené odpisování představuje podle Nigrina (2020) alternativní metodu daňového odpisování. Tato metoda se řídí ustanoveními § 32 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Nigrin (2020) vysvětluje, že výpočet zrychlených odpisů v prvním roce spočívá v podílu vstupní ceny majetku a příslušného koeficientu stanoveného pro první rok odpisování. Pro následující zdaňovací období se výpočet odvíjí od zůstatkové ceny majetku. Hodnota zůstatkové ceny se vynásobí dvěma a tento součin se následně dělí koeficientem určeným pro další roky odpisování, který je redukován o počet let, během nichž byl majetek již odepisován. Matematické vyjádření pro stanovení zrychlených odpisů v letech následujících po prvním roce lze zapsat vzorcem:

$$O = ZC \times 2 / (k - r)$$

V tomto vztahu představuje ZC zůstatkovou cenu majetku, k značí příslušný koeficient pro další roky odpisování a r vyjadřuje počet let, po které byl majetek již odepisován. Vypočtená hodnota odpisů se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

Koeficienty potřebné pro výpočet zrychlených odpisů jsou definovány v § 32 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Legislativa dále umožňuje poplatníkovi, který je prvním vlastníkem majetku, navýšit odpis v prvním roce odpisování o stanovené procento, konkrétně o 20 %, 15 % nebo 10 %. Kritéria pro uplatnění tohoto zvýšeného odpisu v prvním roce jsou analogická podmínkám stanoveným pro rovnoměrné odpisování. V případě odpisování majetku, který byl rozšířen o technické zhodnocení, stanovuje § 32 odst. 3 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) specifický postup pro výpočet zrychlených odpisů. V roce provedení technického zhodnocení se odpis určí jako podíl dvojnásobku zvýšené zůstatkové ceny a koeficientu odpovídajícího této zvýšené zůstatkové ceně. Pro následující zdaňovací období se odpis kalkuluje jako podíl dvojnásobku aktuální zůstatkové ceny a rozdílu mezi příslušným koeficientem pro zvýšenou zůstatkovou cenu a počtem let, během kterých byl majetek odepisován ze zvýšené zůstatkové ceny.

Mimořádné odpisy se vztahují k bezemisním vozidlům. Společnosti vlastníci tento majetek tak mohou v souladu s aktuální daňovou legislativou využít institut mimořádných odpisů pro tento specifický druh majetku. Daňový subjekt musí splňovat podmínku prvního odpisovatele a předmětné vozidlo musí být pořízeno v období od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2028. Ustanovení §30a Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) definuje možnost plného odepsání tohoto majetku během nepřerušného období 24 měsíců. V průběhu prvních dvanácti měsíců se uplatňují rovnoměrné odpisy ve výši 60 procent pořizovací ceny, zatímco

v následujícím dvanáctiměsíčním období jsou aplikovány rovnoměrné odpisy zbývajících 40 procent vstupní hodnoty. Výsledné odpisové částky se v souladu s daňovými předpisy zaokrouhlují na celé koruny směrem nahoru. V kontextu technického zhodnocení bezemisních vozidel při aplikaci mimořádných odpisů platí specifický režim, kdy toto zhodnocení nenavyšuje původní vstupní cenu vozidla. Namísto toho se technické zhodnocení zařazuje do stejné odpisové skupiny jako zhodnocované vozidlo a následně se odepisuje podle pravidel platných pro hmotný majetek.

4.7 Paušální daň

Od roku 2021 mají OSVČ možnost vstoupit do tzv. paušálního režimu podle § 2a Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). V tomto režimu poplatník nevede daňovou evidenci, nepodává daňové přiznání a měsíčně odvádí jednotnou částku, která zahrnuje daň z příjmů, sociální pojištění a zdravotní pojištění. Výše paušální daně se liší podle příjmového pásma, do něhož podnikatel spadá (KPMG 2023).

Paušální daň je výhodná především pro poplatníky s nižšími příjmy, kteří nevyužívají odpočty ani slevy na dani a mají jednoduchou strukturu výdajů. Její hlavní výhodou je výrazné zjednodušení administrativy. Nevýhodou může být ztráta možnosti optimalizace prostřednictvím jiných nástrojů (např. odpisů, slev na dani apod.).

Paušální daň představuje alternativní způsob zdanění příjmů fyzických osob podnikajících podle živnostenského zákona. Jedná se o dobrovolný daňový režim, který umožňuje osobám samostatně výdělečně činným (OSVČ) odvádět jednu měsíční částku, která zahrnuje nejen daň z příjmů, ale také zálohy na zdravotní a sociální pojištění. Tento režim byl zaveden s účinností od 1. ledna 2021. Jeho cílem je zjednodušení daňové administrativy a snížení nákladů spojených s vedením daňové evidence (Vančurová a Zídková 2022).

Aby se OSVČ mohla do paušálního režimu přihlásit, musí splnit několik podmínek. Kromě limitu ročních příjmů z podnikání do 2.000.000 Kč (bez DPH) je klíčové, že nesmí mít v daném období žádné příjmy ze závislé činnosti podle § 6 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) (například ze zaměstnání), s výjimkou příjmů plynoucích z dohody o provedení práce, pokud z nich není odváděno pojistné.

Režim paušální daně, zavedený v této podobě od roku 2023, je rozdělen do tří pásem podle výše příjmů a typu vykonávané činnosti, tedy s ohledem na to, jaký výdajový paušál může poplatník uplatnit. Částky uvedené níže odpovídají výši měsíčních a ročních odvodů pro jednotlivá pásma platné pro rok 2025 (Finanční správa ČR 2025):

- První pásmo je určeno pro poplatníky s příjmy ze samostatné činnosti do 1 milionu Kč, případně do 1,5 milionu Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje procentem ve výši 80 % nebo 60 %. Do tohoto pásma spadají i poplatníci s příjmy do 2 milionů Kč, pokud 75 % jejich příjmů odpovídá výdajům procentem ve výši 80 %.
- Druhé pásmo zahrnuje poplatníky s příjmy do 1,5 milionu Kč bez ohledu na povahu příjmů nebo do 2 milionů Kč, pokud 75 % příjmů odpovídá výdajům procentem ve výši 80 % nebo 60 %.
- Třetí pásmo je určeno pro poplatníky s příjmy do 2 milionů Kč bez ohledu na jejich charakter. Tato pásma umožňují poplatníkům flexibilně zvolit režim, který nejlépe odpovídá jejich příjmové situaci.

Paušální daň je výhodná zejména z hlediska jednoduchosti – poplatník nevede daňovou evidenci, nepodává daňové přiznání ani přehledy pro zdravotní pojišťovnu a správu sociálního zabezpečení. Daňová povinnost je stanovena pevně a nemění se podle výše zisku. Tento režim je tak výhodný hlavně pro podnikatele s nižšími příjmy, nízkými náklady a jednoduchou strukturou příjmů (Dušek a Sedláček 2022).

Nevýhodou je však nemožnost uplatnění jakýchkoli slev na dani, daňových odpočtů nebo nezdanitelných částí základu daně. OSVČ tak nemůže využít slevu na dítě, manžela/manželku, studenta, ani odečíst úroky z hypotéky nebo příspěvky na penzijní připojištění. To činí paušální daň nevhodnou pro podnikatele s vyššími výdaji, vyživovací povinností či možnostmi daňové optimalizace jinými nástroji (Media Noviny 2024).

Při rozhodování o vstupu do paušálního režimu je proto nutné zvážit nejen výši příjmů, ale i strukturu výdajů, osobní daňovou situaci a také to, zda poplatník nemá nebo nebude mít příjmy ze závislé činnosti, které účast v režimu vylučují.

4.8 Nezdanitelné části základu daně a odpočitatelné položky

Podnikatelé mohou dále optimalizovat svou daňovou povinnost prostřednictvím zákonem stanovených nezdanitelných částí základu daně (např. příspěvky na penzijní připojištění, životní pojištění, úroky z hypotéky) a odčitatelných položek (např. daňová ztráta z předchozích let, výdaje na vzdělávání, odborové příspěvky apod.) (Portál veřejné správy 2024a).

Správné využití těchto možností umožňuje podnikatelům snížit základ daně i finální daňovou povinnost. Je však nutné splnit přesně stanovené podmínky a limity, které se mohou každoročně měnit.

4.9 Založení společnosti s ručením omezeným jako nástroj daňové optimalizace

Založení společnosti s ručením omezeným představuje jednu z forem daňové optimalizace, která umožňuje podnikatelům přenést výkon činnosti z pozice fyzické osoby (OSVČ) do právnického subjektu. Tato právní forma umožňuje nejen oddělení osobního a podnikatelského majetku, ale rovněž uplatnění výhodného zdanění zisku a možnost efektivní výplaty prostředků formou mzdy a podílu na zisku (Hnátek 2022).

Společnost s ručením omezeným se zakládá zakladatelskou listinou (v případě jediného zakladatele) nebo společenskou smlouvou (více společníků) ve formě notářského zápisu. Základní kapitál musí činit minimálně 1 Kč, přičemž každý společník ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu, jak je patrné v zákoně o obchodních korporacích (Bachroňová, Finger a Heina 2014).

Z hlediska účetnictví je s.r.o. povinna vést podvojný účetnictví a podávat daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob. Pokud je jediným společníkem fyzická osoba, často vykonává funkci jednatele, a to na základě smlouvy o výkonu funkce dle § 59 a násl. zákona o obchodních korporacích. Tato smlouva není pracovněprávní, ale může mít mzdové a odvodové důsledky podobné zaměstnaneckému poměru, včetně povinnosti odvádět daň z příjmů fyzických osob a pojistné na zdravotní a sociální zabezpečení (Hnátek 2022).

Daň z příjmu právnických osob

Daň z příjmů právnických osob (DPPO) je jednou z přímých daní upravených zákonem o daních z příjmů. Poplatníkem této daně jsou zejména obchodní korporace, včetně společností s ručením omezeným. Od 1. ledna 2024 činí sazba daně 21 % ze základu daně, který vychází z hospodářského výsledku upraveného o daňově neuznatelné náklady a daňově uznatelné položky (BDO 2023).

Daňově uznatelnými náklady jsou výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, jako např. mzdy zaměstnanců, náklady na provoz, účetnictví, pronájmy či odpisy majetku. Zároveň zákon vymezuje výdaje, které jsou zcela nebo částečně neuznatelné, např. náklady na reprezentaci, smluvní pokuty či odpisy nad zákonný limit (Finanční správa ČR 2024).

Společnost má po zdanění právo rozdělit zisk mezi společníky. Výplata podílu na zisku fyzickým osobám podléhá srážkové dani 15 %, jak je uvedeno v § 36 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992), která se odvádí při výplatě zisku. Celkové zdanění podnikatele

podnikajícího prostřednictvím s.r.o. tak může mít dvě fáze – daň na úrovni PO (21 %) a následně daň z podílu (15 %).

Zaměstnávání jednatele a náklady zaměstnavatele na mzdu

V případě, že jediný společník společnosti s ručením omezeným vykonává současně funkci jednatele, činí tak na základě smlouvy o výkonu funkce dle § 59 a násl. zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech (2012). Tento smluvní vztah není pracovněprávní, avšak odměna za výkon funkce podléhá stejnému daňovému a odvodovému režimu jako příjem ze závislé činnosti (Hnátek 2022).

Příjem jednatele je tedy zdaněn zálohovou daní z příjmů fyzických osob, a dále podléhá zákonným odvodům na zdravotní a sociální pojištění. Zaměstnavatel odvádí z hrubé odměny 9 % na veřejné zdravotní pojištění a 24,8 % na sociální pojištění, tedy celkem 33,8 %. Například při měsíční odměně ve výši 50.000 Kč činí celkové roční náklady společnosti 801.600 Kč, zatímco jednatel po všech odvodech a zdanění obdrží čistý příjem přibližně 471.000 Kč. Tyto mzdové náklady jsou z pohledu společnosti daňově uznatelné, čímž dochází ke snížení základu daně z příjmů právnických osob. I když možnost výplaty zisku formou podílu (s 15% srážkovou daní) bývá z hlediska celkové daňové zátěže výhodnější, pravidelná měsíční odměna může být v některých případech preferována pro svou předvídatelnost a likviditu (BDO 2023).

4.10 Automobil v podnikání

Automobil je jedním z nejčastěji využívaných nástrojů v podnikání. Podnikatelé mají možnost rozhodnout, zda vozidlo zařadí do obchodního majetku, nebo jej budou využívat jako soukromý majetek (Dušek a Sedláček 2022).

Pokud podnikatel využívá automobil ke své podnikatelské činnosti, má na výběr ze dvou přístupů v závislosti na tom, zda je vozidlo zahrnuto do obchodního majetku či nikoliv. V případě, že je automobil zařazen do obchodního majetku, může si podnikatel uplatnit veškeré náklady spojené s jeho provozem, jako jsou výdaje na pohonné hmoty, opravy, pojištění či odpisy. Tento přístup umožňuje výrazně snížit daňový základ a zohlednit skutečné provozní náklady (Pelc 2020). Naopak pokud podnikatel automobil do obchodního majetku nezařadí, může pro daňové účely využít pouze paušální náhrady za jeho použití k pracovním účelům. Tento způsob je administrativně méně náročný, avšak omezuje rozsah nákladů, které lze do daňového základu zahrnout (OECD 2024).

5 Vymezení modelových daňových poplatníků

Tato kapitola se zaměřuje na definování modelových daňových poplatníků, jejich profesního zaměření a struktury jejich příjmů. Cílem je vytvořit konkrétní modely podnikatelů s různým způsobem výkonu činnosti a různými daňovými povinnostmi, které budou následně analyzovány z hlediska jejich daňového zatížení.

V následujících kapitolách budou tito modeloví daňoví poplatníci podrobně analyzováni, zejména z hlediska jejich příjmů, způsobu uplatnění výdajů a celkového daňového zatížení.

5.1 Modelový daňový poplatník paní XY

Prvním modelovým daňovým poplatníkem je paní XY. Paní XY je insolvenční správkyně, advokátka a vykonává vázanou činnost. Příjmy a výdaje z advokátní a insolvenční činnosti jsou vedeny v daňové evidenci. Kromě toho je členkou veřejné obchodní společnosti (v.o.s.), která sdružuje více insolvenčních správců. Toto právní uspořádání ovlivňuje jak její podnikatelské aktivity, tak daňové povinnosti, jelikož veřejná obchodní společnost nemá právní subjektivitu k daňovým účelům, a zdanění příjmů společníků probíhá přímo na úrovni jednotlivých členů.

Jelikož působí jako společník veřejné obchodní společnosti insolvenčních správců, její zdanění se liší od podnikatelů, kteří vykonávají činnost jako samostatné osoby. Příjmy dosažené prostřednictvím v.o.s. jsou zdaňovány přímo u jednotlivých společníků, což znamená, že si paní XY musí zdanit příjmy sama v rámci daňového přiznání, jelikož příjmy z v.o.s. se přičítají k příjmům dle § 7 daňového přiznání.

Paní XY dlouhodobě dosahovala ročního obrátu přesahujícího 1 milion Kč, a proto byla již před rokem 2023 povinně registrována jako plátce DPH. Ačkoliv se v roce 2023 hranice pro povinnou registraci zvýšila na 2 miliony Kč, její status plátce daně tím zůstal zachován. Tato skutečnost ovlivňuje její daňovou povinnost, neboť musí odvádět DPH na výstupu ze svých služeb, zároveň si však může uplatňovat odpočet DPH na vstupu u výdajů spojených s podnikáním, například u nákladů na provoz kanceláře, pohonných hmot či účetních služeb.

5.1.1 Příjmy

Paní XY dosahuje svých příjmů z několika zdrojů. Hlavním zdrojem zdanitelných příjmů jsou odměny za výkon činnosti insolvenční správkyně, které jí jsou pravidelně vypláceny krajským soudem na základě její účasti v insolvenčních řízeních. Další část jejích příjmů pochází z veřejné obchodní společnosti (v.o.s.), kde je společníkem a podílí se na zisku společnosti. Kromě těchto profesních příjmů má paní XY také příjmy z pronájmu své nemovitosti.

V neposlední řadě má paní XY drobný příjem ze závislé činnosti, který je též vyplácen krajským soudem.

Následující tabulka obsahuje přehled reálných čísel za jednotlivé zdroje příjmů, které jsou následně využity pro výpočet daňového zatížení paní XY.

Tabulka 1 – Příjmy paní XY

Druh příjmu	Částka (bez DPH)
Výkon činnosti insolvenční správkyně	1.838.639 Kč
Veřejná obchodní společnost	212.912 Kč
Nájem nemovitosti	139.120 Kč
Závislá činnost	14.000 Kč
Suma	2.204.671 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 1 – Příjmy paní XY obsahuje souhrn příjmů paní XY z různých zdrojů za sledované období. Nejvýznamnější část jejích příjmů pochází z výkonu činnosti insolvenční správkyně, kde dosáhla 1.838.639 Kč. Tento příjem je generován prostřednictvím odměn vyplácených krajským soudem za její účast v insolvenčních řízeních. Dalším zdrojem je její podíl na zisku veřejné obchodní společnosti, kde je společníkem. Z tohoto podnikání získala příjem ve výši 212.912 Kč. Kromě profesních příjmů má paní XY také příjmy z pronájmu nemovitosti, které činí 139.120 Kč. Tento příjem podléhá samostatnému daňovému režimu v rámci § 9 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) - příjmy z pronájmu a tvoří dílčí základ daně. V neposlední řadě tabulka uvádí také příjem ze závislé činnosti, tedy ze zaměstnání, který činí 14.000 Kč. Tento příjem je zdaněn standardním způsobem v rámci daně ze závislé činnosti, kdy je daň odváděna zaměstnavatelem. Celkové příjmy paní XY za sledované období dosáhly částky 2.204.671 Kč, což je součet všech výše uvedených položek. Tento údaj je klíčový pro další výpočty jejího daňového zatížení.

5.1.2 Výdaje

Paní XY má v souvislosti s výkonem své činnosti řadu provozních výdajů, které jsou nezbytné pro zajištění chodu její kanceláře a výkon insolvenční správy. Mezi její hlavní výdaje patří náklady spojené s dopravou, včetně pohonných hmot, parkovacího místa, režijních nákladů na provoz vozidla a splátek úvěru na automobil, který využívá k pracovním cestám. Další významnou položku představují mzdy zaměstnanců, kteří jí pomáhají s administrativní agendou a řízením insolvenčních případů. K provozu její kanceláře patří také režijní náklady zahrnující nákup kancelářských potřeb, vybavení a další provozní výdaje. Nemalou část jejích výdajů tvoří

také náklady na poštovní služby, které jsou nezbytné pro doručování úřední korespondence soudu, věřitelům a dlužníkům. V neposlední řadě mezi její výdaje patří i náklady na vedení účetnictví, zajišťované externí účetní firmou, a další provozní výdaje spojené s administrativními úkony. Následující tabulka obsahuje přehled jednotlivých kategorií výdajů a jejich reálných hodnot, které budou využity pro výpočet daňového zatížení paní XY.

Tabulka 2 – Výdaje paní XY

Druh výdaje	Částka (bez DPH)
Mzdy pracovníků	261.000 Kč
Ostatní výdaje	159.012 Kč
PHM	69.193 Kč
Režijní výdaje	372.345 Kč
Suma	861.550 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Pro zjednodušení jsou výdaje paní XY seskupeny do několika hlavních kategorií, které odpovídají struktuře jejích nákladů na podnikání. Tato klasifikace umožňuje lepší přehlednost a usnadňuje následné výpočty daňového zatížení. Tabulka 2 – Výdaje paní XY ukazuje, že jednou z největších položek mezi výdaji jsou mzdy pracovníků, které činí 261.000 Kč. Tato částka zahrnuje odměny pro zaměstnance, na základě dohod o provedení práce. Zaměstnanci se podílejí na administrativní agendě spojené s insolvenčním řízením. Další kategorií jsou ostatní výdaje, které představují 159.012 Kč. Tato část zahrnuje například náklady na poštovní služby, kancelářské potřeby, odbornou literaturu a další drobné provozní výdaje nezbytné pro chod kanceláře. Významnou položkou v nákladech paní XY jsou pohonné hmoty (PHM), které dosáhly částky 69.193 Kč. Tyto výdaje souvisejí s cestami v rámci výkonu její činnosti, zejména s návštěvami dlužníků, soudních jednání a dalších služebních cest. Kategorie režijních výdajů, která činí 372.345 Kč, zahrnuje náklady na provoz automobilu, včetně parkovacího místa, splátek úvěru na vozidlo, pojištění a dalších souvisejících nákladů, ale také další provozní náklady kanceláře, například energie a služby. Celkové výdaje paní XY za sledované období činí 861.550 Kč, což je součet všech uvedených kategorií. Tento údaj je dále využit při analýze daňového zatížení a posuzování výhodnosti jednotlivých metod uplatnění výdajů.

5.2 Modelový daňový poplatník pan YZ

Druhým modelovým daňovým poplatníkem je pan YZ. Pan YZ podniká jako elektrikář a provádí revize kotlů a dalších zařízení. Jedná se o regulovanou činnost, která spadá pod vázané živnosti, a její výkon vyžaduje splnění zákonných podmínek stanovených

§ 23 Zákona č. 455/1991 Sb., živnostenským zákonem (1991). Příjmy a výdaje související s jeho samostatně výdělečnou činností jsou vedeny v daňové evidenci. Pan YZ dlouhodobě dosahoval ročního obrátu přesahujícího 1 milion Kč, a proto byl již před rokem 2023 povinně registrován jako plátce DPH. Ačkoliv se v roce 2023 hranice pro povinnou registraci zvýšila na 2 miliony Kč, jeho status plátce daně tím zůstal zachován. Tato skutečnost ovlivňuje jeho daňovou povinnost, neboť musí odvádět DPH na výstupu ze svých služeb, zároveň si však může uplatňovat odpočet DPH na vstupu u výdajů souvisejících s jeho podnikáním, například při nákupu materiálu či provozu automobilu, které tvoří významnou část jeho nákladů. Pan YZ má podnikání jako vedlejší činnost, kdy jeho hlavní činností je zaměstnání.

5.2.1 Příjmy

Pan YZ dosahuje svých příjmů z několika zdrojů. Hlavním zdrojem zdanitelných příjmů jsou odměny za provádění revizí elektroinstalací a technických zařízení, které mu hradí jeho klienti na základě poskytnutých služeb. Další část jeho příjmů pochází z elektroinstalačních prací, včetně montáže, oprav a údržby elektrických rozvodů, které realizuje jako samostatně výdělečná osoba. Vzhledem k charakteru jeho činnosti je významná část příjmů spojena s dodávkami materiálu, který je nutný pro realizaci zakázek. Díky tomu se jeho příjmy skládají nejen z práce samotné, ale i z prodeje a instalace elektroinstalačních komponentů. Následující tabulka obsahuje přehled reálných čísel za jednotlivé zdroje příjmů, které budou následně využity pro výpočet daňového zatížení pana YZ.

Tabulka 3 – Příjmy pana YZ

Druh příjmu	Částka (bez DPH)
Prodej výrobků a služeb	1.350.962 Kč
Závislá činnost	338.977 Kč
Suma	1.689.939,92 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 3 – Příjmy pana YZ zobrazuje celkové příjmy pana YZ, které pocházejí výhradně z prodeje výrobků a služeb. Tento příjem ve výši 1.350.962,92 Kč zahrnuje veškeré tržby z jeho podnikatelské činnosti, konkrétně z revizí elektroinstalací, montáží, oprav a dalších elektroinstalačních prací, které poskytuje svým klientům. Jelikož pan YZ ve své činnosti kombinuje jak odbornou práci, tak dodávku potřebného elektroinstalačního materiálu, jsou veškeré jeho příjmy součástí této jedné kategorie. Celkový příjem za sledované období činí 1.350.962,92 Kč a je dále využit pro analýzu jeho daňového zatížení a srovnání metod uplatnění výdajů.

5.2.2 Výdaje

Pro přehlednost jsou výdaje pana YZ rozděleny do několika kategorií, které odpovídají hlavním oblastem jeho podnikání. Největší část nákladů tvoří materiál a drobný majetek, které jsou nezbytné pro realizaci elektroinstalačních prací a revizí. Dále má pravidelné režijní výdaje spojené s provozem podnikání a ostatní výdaje, které zahrnují nezbytné provozní náklady. Nejvýznamnější položkou jsou náklady na materiál, které zahrnují elektrické komponenty, kabely, jističe, rozvaděče a další instalační prvky, jež jsou nezbytné pro jeho práci. Vedle toho sem patří i drobný majetek, například mobilní telefon a menší pracovní nástroje, které používá při výkonu své činnosti. Další významnou položkou jsou režijní výdaje, které zahrnují náklady na provoz automobilu, pohonné hmoty, údržbu vozidla a další náklady související s jeho pracovním využitím. Nakonec mezi jeho ostatní výdaje patří například náklady na poštovní služby, nákup drogerie (čisticí prostředky), dálniční známku a další provozní náklady nutné k zajištění plynulého chodu podnikání. Následující tabulka obsahuje přehled reálných čísel za jednotlivé kategorie výdajů, které budou následně využity pro výpočet daňového zatížení pana YZ a analýzu různých metod uplatnění výdajů.

Tabulka 4 – Výdaje pana YZ

Druh výdaje	Částka (bez DPH)
Materiál	630.449 Kč
Drobný majetek	29.840 Kč
Ostatní výdaje	146.324 Kč
Režijní výdaje	81.499 Kč
Suma	888.114 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 4 – Výdaje pana YZ zobrazuje celkové výdaje pana YZ, které jsou rozděleny do čtyř hlavních kategorií odpovídajících struktuře jeho podnikatelských nákladů. Největší část jeho výdajů tvoří materiál, který činí 630.449 Kč. Tato kategorie zahrnuje elektroinstalační součástky, kabely, rozvaděče, jističe a další materiál, který je nezbytný pro realizaci zakázek a poskytování revizních služeb. Další významnou položkou je drobný majetek, jehož hodnota činí 29.840 Kč. Do této kategorie spadají například mobilní telefon, menší pracovní nástroje a další zařízení, která nejsou samostatně odepisována jako dlouhodobý majetek, ale jsou přímo zahrnuta do nákladů. Kategorie ostatních výdajů zahrnuje náklady ve výši 146.324 Kč. Tato položka obsahuje například náklady na poštovní služby, nákup drogerie, dálniční známku a další provozní náklady spojené s podnikáním. Poslední kategorií jsou režijní výdaje, které činí 81.499 Kč. Sem patří především náklady na provoz automobilu, pohonné hmoty (v případě

použití paušálu na pohonné hmoty musí být z celkové bilance výdajů odečteny), údržbu vozidla a další výdaje související s jeho pracovním využitím. Celkové výdaje pana YZ za sledované období dosáhly částky 888.114 Kč, což odpovídá součtu všech uvedených kategorií. Tento údaj je využit při výpočtu jeho daňového zatížení a porovnání jednotlivých metod uplatnění výdajů.

5.3 Modelový poplatník AB

Třetím modelovým poplatníkem, na něhož se tato práce dále zaměřuje, je pan AB, který podniká jako fyzická osoba v oblasti maloobchodního a velkoobchodního prodeje motocyklových řetězů a příslušenství. Předmětem jeho činnosti je zejména provozování specializovaného internetového obchodu se zaměřením na komponenty pro motocykly a čtyřkolky. Současně pan AB provozuje také kamennou prodejnu, která slouží jak k přímému prodeji, tak k osobnímu odběru zboží objednaného online. Kombinace e-commerce a fyzického prodejního místa mu umožňuje oslovit širší zákaznickou základnu a pružně reagovat na sezónní výkyvy v poptávce. Pan AB je plátcem daně z přidané hodnoty a vzhledem k rozsahu své činnosti vede účetnictví v plném rozsahu, tj. formou podvojného účetnictví.

5.3.1 Příjmy

Pan AB dosahuje svých příjmů z několika zdrojů. Hlavním zdrojem jeho zdanitelných příjmů jsou tržby za prodej zboží, které tvoří převážnou část jeho příjmů. Jedná se zejména o prodej motocyklových řetězů a dalšího příslušenství, přičemž prodej probíhá jak prostřednictvím internetového obchodu, tak i osobně v kamenné provozovně. Vedle příjmů z přímého prodeje pan AB rovněž eviduje provozní výnosy, které představují ostatní příjmy spojené s podnikáním, jež nesouvisí přímo s hlavní obchodní činností. Součástí příjmů jsou také kurzové zisky plynoucí z pohybu měnových kurzů v rámci zahraničních plateb. Následující tabulka obsahuje přehled skutečně dosažených příjmů, které budou dále využity pro účely výpočtu daňového zatížení pana AB.

Tabulka 5 - Příjmy pana AB

Druh příjmu	Částka (bez DPH)
Tržby za zboží	14.738.215 Kč
Provozní výnosy	94.655 Kč
Kurzové zisky	385 Kč
Suma	14.833.256 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 5 - Příjmy pana AB zobrazuje celkové příjmy pana AB, které pocházejí především z prodeje zboží a doplňkových provozních výnosů. Hlavní část příjmů ve výši 14.738.215 Kč tvoří tržby za prodej motocyklových řetězů a souvisejícího příslušenství, které pan AB realizuje prostřednictvím e-shopu a kamenné prodejny. Další složkou příjmů jsou provozní výnosy ve výši 94.655 Kč, které představují vedlejší výnosy vzniklé v souvislosti s provozem podnikatelské činnosti. Nezanedbatelnou součástí jsou také kurzové zisky ve výši 385 Kč, plynoucí z plateb uskutečněných v cizích měnách. Celkový příjem za sledované období činí 14.833.256 Kč a bude dále využit pro výpočet daňového zatížení pana AB a pro účely srovnání jednotlivých metod uplatnění výdajů.

5.3.2 Výdaje

Pro přehlednost jsou výdaje pana AB rozděleny do několika kategorií, které odpovídají hlavním oblastem jeho podnikatelské činnosti. Největší část nákladů tvoří spotřeba materiálu a energie, která přímo souvisí s nákupem a distribucí prodávaného zboží v rámci e-shopu a kamenné prodejny. Významnou část výdajů dále tvoří služby, především náklady spojené s opravami, pronájem nebytových prostor, přepravou zboží či dalšími externími činnostmi nezbytnými pro chod provozovny a internetového obchodu. Další zásadní položkou jsou osobní náklady, konkrétně mzdové výdaje zaměstnanců, včetně zákonných odvodů, kteří se podílejí na administrativním i provozním zajištění podnikání pana AB. Do struktury nákladů dále patří daň z nemovitosti a další poplatky, které jsou spojeny s vlastnictvím nebo užíváním prostor, ve kterých podnikatelská činnost probíhá. V menším rozsahu jsou evidovány i jiné provozní náklady, například kancelářské potřeby, drobné nákupy nebo technická údržba. Mezi další významné výdajové položky patří účetní odpisy dlouhodobého hmotného majetku využívaného v rámci podnikání a finanční náklady spojené například s vedením bankovních účtů, úhradou poplatků nebo případnými úroky. Následující tabulka obsahuje přehled reálných čísel

za jednotlivé výdajové kategorie, které budou dále využity při výpočtu daňového zatížení pana AB a pro účely porovnání různých metod uplatnění výdajů.

Tabulka 6 - Výdaje pana AB

Druh výdaje	Částka (bez DPH)
Spotřeba materiálu a energie	10.242.848 Kč
Služby (opravy, nájem atd.)	1.417.886 Kč
Osobní náklady (mzdy včetně zákonných odvodů)	1.384.371 Kč
Daň z nemovitosti a poplatky	58.791 Kč
Jiné provozní náklady	6.611 Kč
Odpisy	118.845 Kč
Finanční náklady	40.306 Kč
Suma	13.269.660 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 6 - Výdaje pana AB zobrazuje celkové výdaje pana AB, které jsou rozděleny do několika hlavních kategorií odpovídajících povaze jeho podnikání v oblasti maloobchodního a velkoobchodního prodeje motocyklového příslušenství. Největší část jeho výdajů tvoří spotřeba materiálu a energie ve výši 10.242.848 Kč. Tato kategorie zahrnuje především nákup zboží určeného k dalšímu prodeji, balicí materiály a ostatní přímé náklady spojené s dodávkami zákazníkům. Významnou položkou jsou také služby, které dosahují částky 1.417.886 Kč. Do této kategorie spadají například náklady na dopravu, nájemné za provozní prostory, technickou správu e-shopu, údržbu a další externě zajišťované činnosti. Další významnou část výdajů tvoří osobní náklady ve výši 1.384.371 Kč, zejména mzdy zaměstnanců včetně zákonných odvodů pracujících v kamenné prodejně a v zázemí internetového obchodu. Pan AB dále vynakládá prostředky na daň z nemovitosti a jiné poplatky, které činí 58.791 Kč. Do přehledu výdajů jsou zahrnuty rovněž jiné provozní náklady ve výši 6.611 Kč, kam spadají drobné výdaje související s každodenním provozem (např. kancelářské potřeby nebo technické zajištění provozovny). Daňové odpisy dlouhodobého hmotného majetku, například vybavení prodejny či výpočetní techniky, činí 118.845 Kč. Finanční náklady ve výši 40.306 Kč představují výdaje spojené s vedením bankovních účtů, poplatky a dalšími finančními operacemi. Celkové výdaje pana AB za sledované období dosáhly částky 13.269.660 Kč, což odpovídá součtu všech uvedených kategorií. Tento údaj je dále využit při výpočtu jeho daňového zatížení a pro porovnání různých metod uplatnění výdajů.

6 Kvantifikace daňového zatížení

Tato kapitola se zaměřuje na výpočet daňového zatížení modelových daňových poplatníků, paní XY, pana YZ a pana AB, při různých způsobech zdanění. Cílem je porovnat dopad paušálních výdajů, reálných výdajů a paušální daně na jejich celkovou daňovou povinnost a administrativní náročnost. Zároveň porovnat modelovou situaci, pokud by poplatník založil obchodní korporaci, v tomto případě společnost s ručením omezeným. Nejprve je analyzována situace paní XY, která vykonává vázanou činnost insolvenční správkyně, následně se pozornost zaměří na pana YZ, jenž podniká jako elektrikář a provádí revize. Posledním analyzovaným je pan AB, který podniká v oblasti maloobchodního a velkoobchodního prodeje. Kapitola poskytuje přehled o tom, která z variant je pro ně finančně nejvýhodnější a nejméně administrativně náročná.

6.1 Daňové zatížení paní XY

Tato kapitola se zaměřuje na daňové zatížení paní XY, která vykonává vázanou činnost insolvenční správkyně. Daňová povinnost je posuzována z hlediska tří různých způsobů uplatnění výdajů, a to paušálními výdaji, reálnými výdaji a paušální daní. Cílem této části je porovnat jednotlivé metody z pohledu jejich finanční výhodnosti, administrativní náročnosti a celkového dopadu na daňovou povinnost poplatníka. Nejprve je rozebrána možnost uplatnění výdajů paušálem, kde si paní XY může odečíst stanovené procento z dosažených příjmů bez nutnosti vedení podrobné daňové evidence. Následně je posouzena varianta uplatnění reálných výdajů, která umožňuje odečet skutečně vynaložených nákladů na výkon její činnosti, avšak vyžaduje vedení účetnictví nebo daňovou evidenci a doložení jednotlivých položek. Třetí část se zaměřuje na možnost paušální daně, která představuje zjednodušenou formu zdanění a zahrnuje pevně stanovenou daňovou povinnost bez nutnosti podávání daňového přiznání. Porovnáním těchto tří způsobů zdanění je možné vyhodnotit, která varianta je pro paní XY nejvýhodnější s ohledem na její příjmy, výdaje a administrativní náročnost vedení daňové agendy.

6.1.1 Výdaje paušálem

Prvním způsobem, kterým je u paní XY posouzena daňová zátěž, je uplatnění výdajů paušálem. Paní XY vykonává činnost advokátky a zároveň působí jako insolvenční správkyně, přičemž příjmy z těchto profesí spadají pod příjmy ze samostatné činnosti ve smyslu § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Na tento typ příjmů je možné aplikovat paušální výdaje ve výši 40 % z dosažených příjmů, a to dle § 7 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

(1992). Tento paušál je určen pro příjmy z jiného podnikání než řemeslného, tedy zejména pro svobodná povolání, mezi něž se advokacie i výkon činnosti insolvenčního správce řadí.

Současně paní XY dosahuje i příjmů z pronájmu nemovitostí, které jsou zdaňovány podle § 9 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). V tomto případě zákon umožňuje uplatnit paušální výdaje ve výši 30 % z dosažených příjmů, maximálně však do výše 600 000 Kč ročně.

Uplatnění výdajů paušálem má pro paní XY výhodu zejména v administrativní jednoduchosti – není nutné vést daňovou evidenci ani shromažďovat a archivovat doklady o jednotlivých výdajích. Na druhé straně je třeba zohlednit, že paušální výdaje mohou být nižší než reálně vynaložené výdaje, což může vést k vyššímu daňovému základu a v konečném důsledku i k vyšší daňové povinnosti.

Tabulka 7 – Výpočet daně pro paní XY při uplatnění pouze paušálních výdajů

Popis	Částka
Dílčí základ daně ze závislé činnosti § 6 ZDP	14.000 Kč
Příjmy podle § 7 ZDP (ze samostatné výdělečné činnosti)	1.838.639 Kč
Výdaje uplatněné paušálem (40 % z příjmů)	- 735.455 Kč
Podíl společníka veřejné obchodní společnosti	+ 212.912 Kč
Dílčí základ daně podle § 7 ZDP	1.316.096 Kč
Příjmy podle § 9 ZDP (z pronájmu)	139.120 Kč
Výdaje uplatněné paušálem (30 % z příjmů dle § 9 ZDP)	- 41.736 Kč
Dílčí základ daně podle § 9 ZDP	97.384 Kč
Odčitatelné položky od základu daně (penzijní připojištění)	- 12.000 Kč
Základ daně po zaokrouhlení na celé stokoruny dolů (§ 6, § 7 a § 9 ZDP)	1.415.400 Kč
Daň z příjmů (15 %)	212.310 Kč
Uplatnění slevy na poplatníka	- 30.840 Kč
Daň po uplatnění slev	181.470 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Výše uvedená Tabulka 7 – Výpočet daně pro paní XY při uplatnění pouze paušálních výdajů představuje zjednodušený model daňového priznání pro FO paní XY, která ve zdaňovacím období dosahovala příjmů z více zdrojů a rozhodla se uplatnit výdaje paušálním způsobem, tedy procentem z dosažených příjmů podle § 7 a § 9 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992).

Paní XY měla v příslušném roce příjmy ze závislé činnosti ve výši 14.000 Kč, které tvoří dílčí základ daně podle § 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Vedle zaměstnání

podnikala jako osoba samostatně výdělečně činná a dosáhla v rámci této činnosti příjmů ve výši 1.838.639 Kč. Z těchto příjmů uplatnila výdaje paušálem ve výši 40 %, tedy 735.455 Kč. Po jejich odečtení činil základ daně ze samostatné činnosti 1.103.184 Kč. K této částce byl následně přičten podíl paní XY jako společníka veřejné obchodní společnosti ve výši 212.912 Kč, a výsledný dílčí základ daně podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) tak činil 1.316.096 Kč.

Dále paní XY inkasovala příjmy z pronájmu podle § 9 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) ve výši 139.120 Kč. Také zde využila možnost uplatnit výdaje paušálem, tentokrát ve výši 30 %, tedy 41.736 Kč. Dílčí základ daně z pronájmu tak činil 97.384 Kč.

Celkový základ daně před odečtením nezdaniitelných částek činil součtem jednotlivých dílčích základů daně (14.000 Kč + 1.316.096 Kč + 97.384 Kč) celkem 1.427.480 Kč. Tento základ byl dále snížen o nezdaniitelnou částku ve výši 12.000 Kč představující zaplacené příspěvky na penzijní připojištění. Upravený základ daně tedy činil 1.415.480 Kč a po zaokrouhlení na celé stokoruny dolů dle § 16 odst. 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) činil výsledný základ daně 1.415.400 Kč.

Z tohoto základu byla vypočtena daň z příjmů fyzických osob ve výši 15 %, tedy 212.310 Kč. Paní XY následně uplatnila základní slevu na poplatníka ve výši 30.840 Kč podle § 35ba odst. 1 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Výsledná daňová povinnost paní XY po odečtení slevy činila 181.470 Kč.

V případě, že paní XY využije u své samostatné výdělečné činnosti výdaje stanovené paušálem ve výši 40 % z dosažených příjmů, vzniká jí kromě daňové povinnosti vůči státu také povinnost úhrady sociálního a zdravotního pojištění. Tyto odvody se počítají ze základu daně podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992), tedy ze samostatné výdělečné činnosti, včetně přičitatelného podílu společníka veřejné obchodní společnosti.

Z předchozích výpočtů vyplývá, že základ daně paní XY ze samostatné činnosti činí po uplatnění paušálních výdajů 1.103.184 Kč. K této částce se přičítá podíl společníka veřejné obchodní společnosti ve výši 212.912 Kč. Výsledný základ daně relevantní pro výpočet odvodů na pojistné tedy činí 1.316.096 Kč.

Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění činí v roce 2024 dle zákona 50 % daňového základu, zatímco pro sociální pojištění se uplatňuje sazba 55 %. U paní XY to znamená, že pro výpočet zdravotního pojištění se z částky 658.048 Kč (tedy 50 % z 1.316.096 Kč) odvádí pojistné ve výši 13,5 %, což činí 88.837 Kč. Pro sociální pojištění se vyměřovacím základem stává

částka 723.853 Kč (55 % z 1.316.096 Kč), ze které se při sazbě 29,2 % odvádí pojistné ve výši 211.362 Kč.

Celkové odvody paní XY vůči státu tak zahrnují daň z příjmů po uplatnění slevy ve výši 181.470 Kč, zdravotní pojištění 88.837 Kč a sociální pojištění 211.362 Kč. Souhrnná částka všech odvodů činí 481.669 Kč.

Na závěr je vypočten ukazatel $ETR = (181\,470 + 88\,837 + 211\,362) / 2\,204\,671 \times 100 = 21,85 \%$, a průměrná daňová sazba $= 181\,470 / 1\,415\,400 \times 100 = 12,82 \%$.

6.1.2 Skutečné výdaje

Další variantou zdanění příjmů paní XY je uplatnění skutečně vynaložených výdajů dle daňové evidence. Tento způsob umožňuje odečíst veškeré výdaje, které prokazatelně souvisejí s výkonem její podnikatelské činnosti, a to za předpokladu, že jsou doloženy účetními či daňovými doklady. Jak je podrobně rozebráno v předchozí kapitole, mezi tyto náklady patří především výdaje spojené s dopravou a provozem vozidla, mzdy zaměstnanců, režijní náklady kanceláře, poštovní služby a náklady na vedení účetnictví. Tyto výdaje představují podstatnou část nákladové stránky podnikání paní XY a mají přímý vliv na výsledný daňový základ. Cílem této kapitoly je posoudit, zda je uplatnění skutečných výdajů pro paní XY z hlediska daňové zátěže výhodnější než využití výdajových paušálů či daňového paušálu.

Tabulka 8 – Výpočet daně pro paní XY při uplatnění skutečných výdajů

Popis	Částka
Dílčí základ daně ze závislé činnosti § 6 ZDP	14.000 Kč
Příjmy podle § 7 ZDP (ze samostatné výdělečné činnosti)	1.838.639 Kč
Výdaje související s příjmy dle § 7	861.551 Kč
Úpravy základu daně – paušál pohonných hmot	- 60.000 Kč
Úpravy základu daně – paušál pohonných hmot	- 48.000 Kč
Úpravy základu daně – odpisy hmotného majetku	- 331.360 Kč
Úpravy základu daně – navýšení o PHM dle skutečnosti	+ 69.193 Kč
Podíl společníka veřejné obchodní společnosti	+ 212.912 Kč
Dílčí základ daně podle § 7	819.833 Kč
Příjmy podle § 9 ZDP (z pronájmu)	139.120 Kč
Výdaje uplatněné paušálem (30 % z příjmů dle § 9)	- 41.736 Kč
Dílčí základ daně podle § 9	97.384 Kč
Odčitatelné položky od základu daně (penzijní připojištění)	- 12.000 Kč
Základ daně po zaokrouhlení na celé stokoruny dolů (§ 6, § 7 a § 9)	919.200 Kč
Daň z příjmů (15 %)	137.880 Kč
Uplatnění slevy na poplatníka	- 30.840 Kč
Daň po uplatnění slev	107.040 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 8 – Výpočet daně pro paní XY při uplatnění skutečných výdajů znázorňuje zjednodušené daňové přiznání FO paní XY při použití skutečných výdajů vycházejících z daňové evidence. V rámci zdaňovacího období měla paní XY příjmy ze závislé činnosti ve výši 14.000 Kč podle § 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) Zároveň vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, z níž plynuly příjmy ve výši 1.838.639 Kč podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992).

Použity byly skutečné výdaje související s podnikatelskou činností, a to ve výši 861.551 Kč. Dále byl základ daně upraven o paušální výdaje na pohonné hmoty – 60.000 Kč za vůz plně využívaný pro podnikání (12 × 5.000 Kč) a 48.000 Kč za vůz využívaný částečně k podnikání a částečně k soukromým účelům (12 × 4.000 Kč), v souladu s § 24 odst. 2 písm. zt) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Tyto částky byly odečteny z důvodu využití možnosti náhradní úpravy místo skutečné spotřeby. Zároveň byl však základ daně navýšen o skutečně spotřebované pohonné hmoty ve výši 69.193 Kč, které byly zachyceny v daňové evidenci z důvodu uplatnění odpočtu DPH.

Dalším výrazným snížením základu daně je uplatnění odpisu hmotného investičního majetku, a to ve výši 331.360 Kč. Tento majetek je odepisován zrychleným způsobem po dobu pěti let. Základ daně byl navíc upraven o podíl společníka veřejné obchodní společnosti ve výši 212.912 Kč.

Po všech těchto úpravách činil dílčí základ daně podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) částku 819.833 Kč.

Paní XY dále obdržela příjmy z pronájmu podle § 9 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) ve výši 139.120 Kč, ke kterým uplatnila paušální výdaje ve výši 30 %, tj. 41.736 Kč. Výsledný dílčí základ daně podle § 9 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) tedy činil 97.384 Kč.

Celkový základ daně, po sečtení dílčích základů daně podle § 6, § 7 a § 9 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992), činil 931.217 Kč. Tento základ byl dále snížen o odčitatelnou položku ve výši 12.000 Kč za penzijní připojištění, uznané penzijní společností pro účely odpočtu dle § 15 odst. 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Upravený základ daně tak činil 919.217 Kč, který byl dle zákona zaokrouhlen na celé stokoruny dolů na 919.200 Kč. Z této částky byla následně vypočtena daň z příjmů fyzických osob ve výši 15 %, tj. 137.880 Kč. Po uplatnění základní slevy na poplatníka ve výši 30.840 Kč podle § 35ba odst. 1 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) činila konečná daňová povinnost paní XY částku 107.040 Kč.

V případě, že paní XY uplatní skutečně vynaložené výdaje, které jsou doloženy daňovou evidencí, je vedle daňové povinnosti rovněž povinna uhradit odvody na sociální a zdravotní pojištění. Tyto odvody se počítají ze základu daně ze samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992), včetně přičitatelného podílu společníka veřejné obchodní společnosti. Základ daně paní XY z podnikání činí po odečtení skutečných výdajů, včetně nákladů na pohonné hmoty a ročních odpisů hmotného majetku, částku 819.833 Kč. Po přičtení podílu společníka ve výši 212.912 Kč činí základ daně pro účely pojistného 1.032.745 Kč.

Vyměřovací základ pro výpočet zdravotního pojištění v roce 2024 činí 50 % daňového základu, tedy 459 600 Kč. Pro výpočet sociálního pojištění se nově uplatňuje sazba 55 %, což představuje vyměřovací základ 505 560 Kč. Z těchto částek se odvádí zdravotní pojištění ve výši 13,5 %, tedy 62 046 Kč, a sociální pojištění ve výši 29,2 %, tedy 147 623 Kč. K těmto částkám se přičítá daň z příjmů fyzických osob po uplatnění základní slevy na poplatníka

ve výši 107 040 Kč. Celkové odvody paní XY vůči státu při použití skutečných výdajů tak zahrnují zdravotní pojištění 62 046 Kč, sociální pojištění 147 623 Kč a daň z příjmů 107 040 Kč, což představuje celkovou částku 316 709 Kč.

Závěrečný výpočet pak vypadá následovně: $ETR = (107\,040 + 62\,046 + 147\,623) / 2\,204\,671 \times 100 = 14,37\%$ a průměrná daňová sazba = $107\,040 / 919\,200 \times 100 = 11,65\%$.

6.1.3 Daňový paušál

Třetí variantou, která připadá v úvahu při hodnocení daňové zátěže paní XY, je paušální daňový režim upravený v § 2a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Tento režim umožňuje fyzickým osobám s příjmy z podnikání do určité výše odvádět jednu měsíční paušální částku, která zahrnuje daň z příjmů, sociální pojištění a zdravotní pojištění. Výhodou tohoto systému je výrazné zjednodušení daňové administrativy i možná úspora na odvodech, pokud jsou splněny zákonné podmínky.

Paní XY byla v minulosti plátkyní DPH, neboť překročila tehdejší zákonný limit pro registraci ve výši 1.000.000 Kč. Od roku 2023 však došlo ke zvýšení tohoto limitu na 2.000.000 Kč, a proto by se teoreticky mohla z registrace k DPH odhlásit a zvážit vstup do paušálního režimu.

Při bližším posouzení však vychází najevo, že paní XY nesplňuje podmínky pro vstup do paušálního režimu z důvodu souběhu příjmu závislé činnosti, podílu společníka ve veřejné obchodní společnosti a příjmu z § 9 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) z pronájmu. Proto není vypočten ETR ani průměrná daňová sazba.

6.2 Daňové zatížení pana YZ

Tato kapitola je zaměřena na daňové zatížení pana YZ, který podniká jako elektrikář a provádí revize kotlů a dalších zařízení. Jeho příjmy a výdaje lze z daňového hlediska posuzovat třemi různými způsoby: uplatněním výdajů paušálem, uplatněním reálných výdajů a využitím paušální daně. Cílem této části je porovnat jednotlivé možnosti a zhodnotit jejich výhody a nevýhody s ohledem na daňovou povinnost.

V první části je analyzována varianta výdajového paušálu, která představuje administrativně jednoduchý způsob výpočtu daně a umožňuje odečíst procentuální část příjmů jako výdaje bez nutnosti vést podrobné účetnictví. Dále je posouzena možnost uplatnění skutečných výdajů, která naopak vyžaduje evidenci a dokladování nákladů spojených s podnikáním, avšak může být výhodnější, pokud jsou skutečné výdaje vysoké. Nakonec se kapitola zaměřuje na paušální

daň, která představuje pevně stanovenou částku zahrnující daň z příjmů a pojistné odvody, což může být pro některé podnikatele z hlediska administrativy atraktivní řešení.

Součástí analýzy je kromě výpočtu daně z příjmů také výpočet povinných odvodů na sociální a zdravotní pojištění, které tvoří nedílnou součást celkového zatížení podnikatele. Porovnání těchto možností tak poskytuje ucelený přehled o tom, která z variant by pro pana YZ mohla být nejvýhodnější, a to nejen z hlediska výše daňové povinnosti, ale i s ohledem na jednoduchost vedení daňové agendy a případné finanční úspory.

6.2.1 Výdaje paušálem

Prvním způsobem, jakým lze zhodnotit daňovou zátěž pana YZ, je uplatnění výdajů procentem z příjmů, tedy tzv. paušálními výdaji. Tento způsob zdanění je upraven v § 7 odst. 7 zákona č.586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) a patří mezi oblíbené možnosti zejména mezi drobnými podnikateli, pro svou jednoduchost a nízké administrativní nároky. Jelikož pan YZ podniká jako elektrikář a provádí revize technických zařízení, jedná se o řemeslnou živnost, u níž zákon umožňuje uplatnit paušální výdaje ve výši 80 % z dosažených příjmů, maximálně však do výše 1.600.000 Kč ročně. Zbývajících 20 % tvoří základ daně, ze kterého se následně vypočítává daň z příjmů. Tato část se zaměří na konkrétní výpočet daňové povinnosti pana YZ při použití 80 % paušálu a na posouzení, zda je tento způsob pro něj výhodný ve srovnání s ostatními dostupnými variantami.

Tabulka 9 – Výpočet daně pro pana YZ při uplatnění pouze paušálních výdajů

Popis	Částka
Dílčí základ daně ze závislé činnosti § 6	338.977 Kč
Příjmy podle § 7 ZDP (ze samostatné výdělečné činnosti)	1.350.962 Kč
Výdaje uplatněné paušálem (80 % z příjmů)	1.080.769 Kč
Dílčí základ daně podle § 7	270.193 Kč
Úhrn dílčích základů daně (§ 6 a § 7)	609.169,58 Kč
Základ daně po zaokrouhlení na celé stokoruny dolů	609.100 Kč
Daň z příjmů (15 %)	91.365 Kč
Uplatnění slevy na poplatníka	-30.840 Kč
Daň po uplatnění slev	60.525 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 9 – Výpočet daně pro pana YZ při uplatnění pouze paušálních výdajů představuje zjednodušený výpočet daňové povinnosti FO pana YZ, který ve zdaňovacím období roku 2024 využil možnost uplatnit výdaje paušálním způsobem ve výši 80 % z příjmů podle § 7 zákona

č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Tato sazba paušálu je využitelná v případě příjmů ze živností řemeslných, což je u pana YZ splněno, neboť podniká jako elektrikář.

V daném roce měl pan YZ příjmy ze závislé činnosti ve výši 338.977 Kč podle § 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) a příjmy ze samostatné výdělečné činnosti ve výši 1.350.962 Kč podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Vzhledem k charakteru jeho podnikání uplatnil paušální výdaje ve výši 80 % z těchto příjmů, tedy 1.080.769 Kč. Výsledný dílčí základ daně ze samostatné výdělečné činnosti tak činil 270.193,- Kč.

Součet dílčích základů daně podle § 6 a § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) činil 609.169,58 Kč, po zaokrouhlení na celé stokoruny dolů dle § 16 odst. 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) pak 609.100 Kč.

Z této částky byla vypočtena daň z příjmů fyzických osob ve výši 15 %, tj. 91.365 Kč. Pan YZ následně uplatnil základní slevu na poplatníka ve výši 30.840 Kč dle § 35ba odst. 1 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Výsledná daňová povinnost pana YZ po odečtení této slevy činila 60.525 Kč.

V případě, že pan YZ uplatní u své samostatné výdělečné činnosti výdaje stanovené paušálem ve výši 80 % z dosažených příjmů, vzniká mu vedle daňové povinnosti rovněž povinnost uhradit odvody na sociální a zdravotní pojištění. Tyto odvody se počítají ze základu daně podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992), tedy ze samostatné výdělečné činnosti.

Z předchozích výpočtů vyplývá, že základ daně pana YZ z podnikání činí po uplatnění 80 % paušálních výdajů částku 270.193 Kč. Tento základ je zároveň rozhodující pro výpočet odvodů na pojistné. Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění činí 50 % této částky, tedy 135.096 Kč, zatímco pro sociální pojištění se uplatňuje sazba 55 %, což odpovídá částce 148.606 Kč. Ze zdravotního vyměřovacího základu se vypočítává pojistné ve výši 13,5 %, tedy 18.238 Kč, a ze sociálního základu pak pojistné ve výši 29,2 %, tedy 43.396 Kč. K těmto částkám se připočítává daň z příjmů fyzických osob po uplatnění slevy na poplatníka ve výši 60.525 Kč. Celkové odvody pana YZ vůči státu při použití paušálních výdajů tedy zahrnují zdravotní pojištění 18.238 Kč, sociální pojištění 43.396 Kč a daň z příjmů 60.525 Kč, což představuje celkovou částku 122.159 Kč.

Na závěr je vypočtena efektivní daňová sazba, tj. $ETR = (60.525 + 43.396 + 18.238) / 1.689.939 \times 100 = 7,23 \%$, a průměrná daňová sazba $= 60.525 / 609.100 \times 100 = 9,9 \%$.

6.2.2 Skutečné výdaje

Druhou možností, jak posoudit daňové zatížení pana YZ, je uplatnění skutečně vynaložených výdajů. Tento způsob zdanění vyžaduje vedení daňové evidence a shromažďování dokladů, ale na druhou stranu umožňuje odečíst veškeré prokazatelné výdaje, které poplatník vynaložil na dosažení svých příjmů. Uplatnění reálných výdajů je tak vhodné především tehdy, pokud jsou skutečné náklady vyšší než paušál.

Jak je podrobně rozebráno v předchozí kapitole, nejvýznamnější část výdajů pana YZ tvoří materiál a drobný majetek, které jsou nezbytné pro výkon jeho činnosti v oblasti elektroinstalací a revizí. Jedná se zejména o nákup elektrických komponentů, kabelů, jističů, rozvaděčů a dalších instalačních prvků. Dále sem patří i menší nástroje a zařízení, která pan YZ používá při práci.

Významnou položkou jsou rovněž režijní náklady, které zahrnují výdaje spojené s provozem automobilu – zejména údržbu a další související náklady. Mezi ostatní výdaje se pak řadí například náklady na poštovní služby, nákup drogerie, dálniční známku a další výdaje nezbytné k zajištění plynulého chodu podnikání.

Cílem této části je na základě uvedených výdajů sestavit modelový výpočet daňové povinnosti pana YZ a porovnat jej s variantou, kdy by uplatnil výdaje paušálem, případně se rozhodl pro paušální daň.

Tabulka 10 – Výpočet daně pro pana YZ při použití skutečných výdajů

Popis	Částka
Dílčí základ daně ze závislé činnosti § 6	338.977 Kč
Příjmy podle § 7 ZDP (ze samostatné výdělečné činnosti)	1.350.962 Kč
Výdaje související s příjmy dle § 7	888.114 Kč
Úpravy základu daně – paušál pohonných hmot	2x 60.000 Kč
Úpravy základu daně – odpisy hmotného majetku	110.000 Kč
Dílčí základ daně podle § 7 ZDP (zaokrouhlení na celé stokoruny dolů)	232.848 Kč
Úhrn dílčích základů daně (§ 6 a § 7)	571.825 Kč
Daň z příjmů (15 %)	85.770 Kč
Uplatnění slevy na poplatníka	-30.840 Kč
Daň po uplatnění slev	54.930 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 10 – Výpočet daně pro pana YZ při použití skutečných výdajů zachycuje zjednodušený výpočet daňové povinnosti FO pana YZ při použití skutečně vynaložených výdajů v rámci jeho podnikatelské činnosti. Tento výpočet slouží k porovnání s variantou, kdy by využil výdajový paušál, a poskytuje konkrétní pohled na dopad evidence skutečných nákladů na celkovou daňovou zátěž.

Ve zdaňovacím období roku 2024 měl pan YZ příjmy ze závislé činnosti podle § 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) ve výši 338.977 Kč. Na základě kombinace závislé činnosti a samostatné výdělečné činnosti přihlásil samostatnou výdělečnou činnost jako vedlejší a nemusí pro odvody sociálního a zdravotního pojištění aplikovat minimální vyměřovací základ pro stanovení výše svých odvodů. Dále dosáhl příjmů z podnikání podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) v celkové výši 1.350.962 Kč. K těmto příjmům uplatnil skutečné výdaje související s jeho podnikatelskou činností ve výši 888.114 Kč. Největší část těchto výdajů tvořily náklady na materiál a drobný majetek, dále pak režijní a ostatní provozní výdaje. Základ daně podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) byl dále upraven o paušální výdaje na pohonné hmoty ve výši 2×60.000 Kč, tedy celkem 120.000 Kč, které byly

uplatněny u dvou vozidel využívaných pro podnikání. Zároveň byla uplatněna daňově uznatelná úprava v podobě odpisů hmotného majetku ve výši 110.000 Kč.

Po zohlednění těchto výdajů a úprav činil dílčí základ daně ze samostatné výdělečné činnosti částku 232.848 Kč. Tato částka byla zaokrouhlena na celé stokoruny dolů dle § 16 odst. 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Po přičtení základu daně ze závislé činnosti ve výši 338.977 Kč činil úhrn dílčích základů daně podle § 6 a § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) 571.825 Kč.

Z této částky byla následně vypočtena daň z příjmů fyzických osob ve výši 15 %, což odpovídá částce 85.770 Kč. Pan YZ následně uplatnil základní slevu na poplatníka ve výši 30.840 Kč dle § 35ba odst. 1 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992), čímž se jeho konečná daňová povinnost snížila na 54.930 Kč.

V případě, že pan YZ uplatní skutečně vynaložené výdaje dle daňové evidence, vztahuje se povinnost úhrady sociálního a zdravotního pojištění na základ daně ze samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992), který je snížen o veškeré uznatelné náklady související s podnikáním.

Z předchozích výpočtů vyplývá, že základ daně pana YZ z podnikání činí po odečtení skutečných výdajů částku 232.848 Kč. Tato částka je určující pro výpočet pojistného. Vyměřovacím základem pro výpočet zdravotního pojištění je 50 % daňového základu, tedy 116.424 Kč, zatímco pro sociální pojištění se v roce 2024 uplatňuje sazba 55 %, což odpovídá částce 128.066 Kč. Z těchto částek se vypočítává zdravotní pojištění ve výši 13,5 %, tedy 15.717 Kč, a sociální pojištění ve výši 29,2 %, tedy 37.349 Kč. K těmto částkám se připočítává daň z příjmů po uplatnění slevy na poplatníka ve výši 54.930 Kč. Celkové odvody pana YZ vůči státu při použití skutečných výdajů tak zahrnují zdravotní pojištění 15.717 Kč, sociální pojištění 37.349 Kč a daň z příjmů 54.930 Kč, což představuje celkovou výši odvodů 107.996 Kč.

Efektivní daňová sazba je vypočtena takto: $ETR = (54.930 + 37.349 + 15.717) / 1.689.939 \times 100 = 6,39 \%$ a průměrná daňová sazba činí: $54.930 / 571.825 \times 100 = 9,6 \%$.

6.2.3 Paušální daň

Třetí možností zdanění příjmů pana YZ je vstup do paušálního daňového režimu, který je určen pro živnostníky s příjmy z podnikání do stanoveného limitu. Paušální daň spočívá v tom, že poplatník odvádí jednu měsíční částku, která zahrnuje daň z příjmů, sociální pojištění a zdravotní pojištění. Tento režim výrazně zjednodušuje administrativu, neboť poplatník nevede daňovou evidenci, nepodává daňové přiznání ani přehledy pro pojišťovny.

Pan YZ podniká jako elektrikář, tedy v oblasti řemeslné živnosti, na kterou se vztahuje výdajový paušál 80 %. Díky tomu spadá do skupiny poplatníků, kteří mohou vstoupit do 2. nebo 3. pásma paušální daně – podle výše příjmů. Protože jeho roční příjmy činí 1.350.962,92 Kč, nachází se v rozmezí nad 1.000.000 Kč, ale pod 1.500.000 Kč, a tedy by spadal do 2. pásma. V případě pana YZ poplatník nesplňuje zákonné podmínky pro vstup do paušální daně z dvou důvodů, a to plátcovství DPH a příjmů ze závislé činnosti.

Pokud by splňoval podmínky pro vstup do paušální daně, tak v roce 2024 činí měsíční paušální záloha pro 2. pásmo 16.745 Kč, což za celý rok představuje celkovou částku 200.940 Kč. Tato částka je konečná – nevypočítává se žádná další daň, ani se neuplatňují slevy či výdaje.

Z hlediska celkové výše odvodů by pan YZ při využití paušální daně zaplatil 200.940 Kč ročně. Ve srovnání s ostatními variantami by pro něj byla paušální daň nejméně výhodná finančně, ale představovala by nejjednodušší řešení administrativně – bez nutnosti vést evidenci a řešit daňové priznání.

Efektivní daňová sazba (ETR): $200.940 / 1.689.939 \times 100 \% = 11,89 \%$. U paušální daně nelze jednoznačně určit průměrnou daňovou sazbu v klasickém pojetí, protože paušální záloha v sobě kombinuje daň i pojistné odvody. Navíc není stanoven explicitní základ daně, ze kterého by se daň počítala. Proto je v tomto případě relevantnější používat pouze ukazatel ETR.

6.3 Daňové zatížení pana AB

Tato kapitola je zaměřena na daňové zatížení pana AB, který podniká v oblasti maloobchodního a velkoobchodního prodeje motocyklových řetězů a příslušenství prostřednictvím internetového obchodu a kamenné provozovny. Z hlediska daňové uznatelnosti výdajů lze jeho podnikání posuzovat dvěma způsoby – uplatněním paušálních výdajů, které je možné využít pouze do výše příjmů 2.000.000 Kč ročně, a uplatněním skutečných (reálných) výdajů bez omezení výše příjmů. Paušální daň u pana AB analyzovat nelze z důvodu vysokých příjmů z výdělečné činnosti, které přesahují výši 2.000.000 Kč, a zároveň je plátcem DPH. Cílem této části práce je porovnat jednotlivé varianty z hlediska výše daňové povinnosti a výše povinných odvodů.

V první části je analyzována varianta výdajového paušálu, která umožňuje odečíst stanovené procento z dosažených příjmů jako výdaje bez nutnosti vést podrobné účetnictví. Tento způsob je administrativně nenáročný, avšak nemusí být vždy výhodný, zejména pokud podnikatel dosahuje vysokých reálných nákladů jako pan AB. Následně je posouzena možnost uplatnění skutečných výdajů, která obnáší vedení podvojného účetnictví.

Součástí analýzy vedle výpočtu samotné daně z příjmů také výpočet zákonných odvodů na sociální a zdravotní pojištění, které tvoří významnou část celkového zatížení podnikatele. Porovnání jednotlivých variant poskytne přehled o tom, která z možností by pro pana AB mohla být nejvýhodnější, a to nejen z hlediska výše celkových odvodů, ale i z pohledu efektivity správy daňových povinností a potenciálních úspor.

Kapitola je zakončena modelací případného přechodu FO na PO založením společnosti s ručením omezeným.

6.3.1 Výdaje paušálem

Prvním způsobem, jakým lze posoudit daňové zatížení pana AB, je uplatnění výdajů procentem z příjmů, tedy prostřednictvím tzv. paušálních výdajů. Tento způsob zdanění je upraven v § 7 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Vzhledem k tomu, že pan AB podniká v oblasti maloobchodu a velkoobchodu s motocyklovým příslušenstvím, může uplatnit výdaje ve výši 60 % z dosažených příjmů, přičemž maximální výše výdajů je zákonem omezena částkou 2.000.000 Kč ročně.

Tato část kapitoly se zaměřuje na konkrétní výpočet daňové povinnosti pana AB při použití 60 % paušálu a následné vyhodnocení této varianty ve vztahu k dalším dostupným způsobům zdanění.

Tabulka 11 - Výpočet daně pro pana AB při uplatnění pouze paušálních výdajů

Popis	Částka
Příjmy podle § 7 ZDP (ze samostatné výdělečné činnosti)	14.833.256 Kč
Výdaje uplatněné paušálem (60 % z příjmů)	- 1.200.000 Kč
Dílčí základ daně podle § 7 ZDP	13.633.256 Kč
Základ daně po zaokrouhlení na celé stokoruny dolů (§ 7 ZDP)	13.633.200 Kč
Daň z příjmů (15 % do 36násobku průměrné mzdy)	237.422 Kč
Daň z příjmu (23 %)	2.771.589 Kč
Sleva na poplatníka	- 30.840 Kč
Daň po uplatnění slev	2.978.171 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 11 - Výpočet daně pro pana AB při uplatnění pouze paušálních výdajů zachycuje výpočet daňové povinnosti pana AB při použití paušálních výdajů ve výši 60 % z příjmů podle § 7 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Z celkových příjmů pana AB ve výši 14.833.256 Kč je odečtena částka 1.200.000 Kč jako paušální výdaj, který nepřesahuje zákonem stanovený roční limit 2.000.000 Kč. Po odečtení těchto výdajů vzniká dílčí základ daně ve výši 13.633.256 Kč. Tento základ daně je následně podle zákona zaokrouhlen na celé stokoruny dolů, čímž je stanovena výchozí částka pro výpočet daně ve výši 13.633.200 Kč.

V roce 2024 podléhá daň z příjmů fyzických osob progresivní sazbě. První sazba ve výši 15 % se vztahuje na část základu daně do výše 36násobku průměrné mzdy, která pro rok 2024 činí 1.582.812 Kč. Na tuto část základu daně je aplikována 15% sazba, z čehož vychází částka 237.422 Kč. Zbytek základu daně, který přesahuje uvedený limit, je zdaněn sazbou 23 %, a v tomto případě činí 2.771.589 Kč. Celková daň před uplatněním slev tak dosahuje částky 3.009.011 Kč.

Z této částky je odečtena základní sleva na poplatníka ve výši 30.840 Kč, která je uplatnitelná za celé zdaňovací období, čímž vzniká výsledná daňová povinnost pana AB ve výši 2.978.171 Kč.

V návaznosti na výpočet daňové povinnosti pana AB při použití 60 % paušálních výdajů je nutné zohlednit také zákonné odvody na sociální a zdravotní pojištění. Podle příslušných

právních předpisů činí vyměřovací základ pro zdravotní pojištění u osob samostatně výdělečně činných 50 % ze základu daně a pro sociální pojištění to činí 55 %. V případě pana AB, jehož základ daně po uplatnění paušálních výdajů činí 13.633.200 Kč, činí vyměřovací základ pro zdravotní pojištění 6.816.600 Kč a pro sociální pojištění 7.498.260 Kč.

Z této částky se následně vypočítává pojistné na veřejné zdravotní pojištění ve výši 13,5 %, což činí 920.241 Kč. Vyměřovací základ pro sociální pojištění činí 55 % ze základu daně, tedy 7.498.260 Kč, avšak vzhledem k tomu, že maximální vyměřovací základ pro sociální pojištění v roce 2024 činí 2.110.416 Kč, je výše pojistného omezena na zákonný strop. Sociální pojištění tak činí maximálních 616.243 Kč. Celkové odvody pana AB při použití paušálních výdajů tak zahrnují zdravotní pojištění ve výši 920.241 Kč, sociální pojištění ve výši 616.243 Kč a daň z příjmů ve výši 2.978.171 Kč, což dohromady činí 4.514.655 Kč.

Na závěr je vypočten ukazatel efektivní daňové sazby: $ETR = (2.978.171 + 920.241 + 616.243) / 14.833.256 \times 100 = 30,43 \%$ a průměrná daňová sazba činí: $(2.978.171 / 13.633.200) \times 100 = 21,84 \%$.

6.3.2 Skutečné výdaje

Druhou možností, jak posoudit daňové zatížení pana AB, je uplatnění skutečně vynaložených výdajů. Tento způsob zdanění vyžaduje vedení účetnictví v plném rozsahu a průběžné shromažďování všech daňově relevantních dokladů. Na rozdíl od výdajového paušálu umožňuje odečíst veškeré výdaje, které jsou prokazatelně spojeny s podnikatelskou činností a byly vynaloženy za účelem dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Tento způsob uplatnění nákladů bývá výhodný zejména tehdy, pokud skutečné výdaje podnikatele převyšují částku, kterou by bylo možné uplatnit procentuálně.

Jak vyplývá z rozpisu uvedeného v předchozí kapitole, nejvýznamnější část výdajů pana AB tvoří spotřeba materiálu a energie v celkové výši 10.242.848 Kč. Tato kategorie zahrnuje především náklady na nákup prodávaného zboží, které tvoří hlavní předmět podnikání pana AB, dále pak související provozní náklady, jako jsou balicí materiály nebo náklady na skladování. Druhou největší výdajovou položkou jsou služby ve výši 1.417.886 Kč, kam patří náklady na nájem provozních prostor, přepravní a distribuční služby, externí servis a další odborné činnosti, které pan AB outsourcuje.

Významnou složkou nákladů jsou rovněž osobní náklady, zejména mzdy zaměstnanců, včetně zákonných odvodů, které za sledované období činí 1.384.371 Kč. V účetnictví pana AB se dále promítají daně z nemovitostí a místní poplatky ve výši 58.791 Kč, ostatní provozní náklady

v částce 6.611 Kč, odpisy dlouhodobého majetku ve výši 118.845 Kč a finanční náklady, např. bankovní poplatky nebo úroky, v celkové výši 40.306 Kč.

Tabulka 12 - Výpočet daně pro pana AB při použití skutečných výdajů

Popis	Částka
Příjmy podle § 7 ZDP (ze samostatné výdělečné činnosti)	14.833.256 Kč
Výdaje související s příjmy dle § 7 (včetně odpisů)	13.269.660 Kč
Dílčí základ daně podle § 7 ZDP (zaokrouhlení na celé stokoruny dolů)	1.563.500 Kč
Daň z příjmů (15 %)	234.539 Kč
Uplatnění slevy na poplatníka	-30.840 Kč
Daň po uplatnění slev	203.699 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 12 - Výpočet daně pro pana AB při použití skutečných výdajů znázorňuje výpočet daňové povinnosti pana AB při uplatnění skutečně vynaložených výdajů dle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992). Z celkových příjmů ze samostatné výdělečné činnosti ve výši 14.833.256 Kč jsou odečteny výdaje, které s těmito příjmy prokazatelně souvisejí, a to včetně účetních odpisů dlouhodobého hmotného majetku. Souhrnná výše těchto výdajů činí 13.269.660 Kč. Po jejich odečtení vzniká dílčí základ daně ve výši 1.563.596 Kč, který je v souladu s § 16 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) zaokrouhlen na celé stokoruny dolů, tedy na částku 1.563.500 Kč.

Jelikož tento základ daně nepřesahuje hranici 36násobku průměrné mzdy stanovené pro rok 2024, která činí 1.582.812 Kč, aplikuje se jednotná sazba daně ve výši 15 %. Výpočet daně z příjmů tak vychází na 234.539 Kč. Po uplatnění základní slevy na poplatníka ve výši 30.840 Kč je výsledná daňová povinnost stanovena na částku 203.699 Kč.

Ve výdajích jsou již započítány i roční účetní odpisy dlouhodobého hmotného majetku, které zahrnují především zařízení provozovny a technické vybavení nezbytné k provozu internetového i kamenného obchodu. Součástí podnikání pana AB jsou rovněž tři osobní automobily, které jsou zařazeny v obchodním majetku. Přestože zákon umožňuje uplatnit výdaje na pohonné hmoty prostřednictvím tzv. paušálu podle zákona o daních z příjmů, v tomto případě k jeho využití nedochází. Důvodem je skutečnost, že reálně vynaložené náklady

na pohonné hmoty a provoz vozidel byly dostatečně vysoké a jejich uplatnění na základě skutečných dokladů je pro poplatníka výhodnější.

Základ daně ve výši 1.563.500 Kč je zároveň rozhodující pro výpočet vyměřovacího základu pojistného na sociální a zdravotní pojištění. Podle platné legislativy pro rok 2024 činí vyměřovací základ pro zdravotní pojištění 50 % ze základu daně, což odpovídá částce 781.750 Kč, zatímco pro sociální pojištění se uplatňuje sazba 55 %, tedy 860.925 Kč. Z těchto částek se následně vypočítává zdravotní pojištění ve výši 13,5 %, tj. 105.536 Kč, a sociální pojištění ve výši 29,2 %, což činí 251.387 Kč. Celkové zákonné odvody pana AB při uplatnění skutečných výdajů tak zahrnují daň z příjmů ve výši 203.699 Kč, zdravotní pojištění 105.536 Kč a sociální pojištění 251.387 Kč, což představuje souhrnnou částku ve výši 560.622 Kč.

Ukazatel efektivní daňové sazby je vypočten takto: $ETR = (203.699 + 105.536 + 251.387) / 14.833.256 \times 100 = 3,78 \%$ a průměrná daňová sazba činí: $(203.699 / 1.563.500) \times 100 = 13,03 \%$.

6.3.3 Založení společnosti s ručením omezeným

Další z uvažovaných variant podnikání, kterou tato práce analyzuje, je výkon podnikatelské činnosti prostřednictvím společnosti s ručením omezeným (s.r.o.), v níž by pan AB vystupoval jako jediný společník a zároveň jednatel. Tento způsob podnikání je typický zejména pro podnikatele s vyššími obraty nebo s požadavkem na omezené ručení, majetkovou separaci a strukturovanější správu obchodních aktivit.

Analýza vychází z předpokladu, že pan AB by převedl svou současnou podnikatelskou činnost, provozovanou dosud jako fyzická osoba, do právnické osoby – konkrétně do s.r.o. V této společnosti by mu byla vyplácena měsíční odměna za výkon funkce jednatele ve výši 50.000 Kč, tj. 600.000 Kč ročně. Uvažuje se přitom, že veškerý dosažený zisk po zdanění by si vyplácel formou podílu na zisku. Pro účely výpočtu se vychází z totožných vstupních údajů jako v předchozích modelech.

S vyplácením mzdy jednatele souvisí i zákonná povinnost odvádět příslušné pojistné na sociální a zdravotní pojištění ze strany zaměstnavatele. K hrubé roční mzdě ve výši 600.000 Kč je proto připočteno pojistné hrazené zaměstnavatelem, které činí 33,8 % z hrubé mzdy, tedy 202.800 Kč. Celkové mzdové náklady společnosti tak dosahují částky 802.800 Kč. Tato částka je zahrnuta mezi daňově uznatelné výdaje společnosti a je zohledněna při výpočtu základu daně z příjmů právnických osob.

Tabulka 13 - Výpočet daně z příjmů PO

Popis	Částka
Příjmy s.r.o.	14.833.256 Kč
Výdaje bez mzdy jednatele	- 13.269.660 Kč
Mzdové náklady jednatele	802.800 Kč
Zisk před zdaněním	760.796 Kč
Daň (21 %)	159.767 Kč
Zisk po zdanění	601.029 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 13 - Výpočet daně z příjmů PO znázorňuje výpočet daně z příjmů právnické osoby v případě, že by pan AB vykonával svou podnikatelskou činnost prostřednictvím společnosti s ručením omezeným. Vychází se z ročních příjmů společnosti ve výši 14.833.256 Kč, které odpovídají hodnotě dosažené v předchozích modelech. Mezi provozní výdaje jsou zahrnuty náklady na zajištění podnikání bez zahrnutí osobní odměny jednatele, a to v celkové výši 13.269.660 Kč.

Součástí kalkulace jsou dále mzdové náklady spojené s vyplácením odměny panu AB jakožto jednatelem společnosti. Uvažovaná hrubá měsíční odměna činí 50.000 Kč, což představuje 600.000 Kč ročně. K této částce je připočteno zákonné pojistné hrazené zaměstnavatelem ve výši 33,8 %, tedy 202.800 Kč. Celkové mzdové náklady společnosti tak činí 802.800 Kč.

Po odečtení výdajů ve výši 13.269.660 Kč a mzdových nákladů ve výši 802.800 Kč od příjmů ve výši 14.833.256 Kč je stanoven základ daně (zisk před zdaněním) ve výši 760.796 Kč. Tento základ daně podléhá sazbě daně z příjmů právnických osob platné pro rok 2024, která činí 21 %. Vyměřená daň z příjmů právnických osob tedy činí 159.767 Kč.

Po jejím odečtení ze základu daně zbývá čistý zisk po zdanění ve výši 601.029 Kč. Tato částka je dále použita jako výchozí hodnota pro posouzení zdanění při výplatě podílu na zisku společníkovi, kterému se věnuje následující část kapitoly.

Tabulka 14 - Zdanění podílu na zisku

Popis	Částka
Zisk	601.029 Kč
Daň (15 %)	90.154 Kč
Čistý podíl na zisku	510.875 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 14 - Zdanění podílu na zisku zachycuje zdanění podílu na zisku, který je panu AB vyplacen jako jedinému společníkovi společnosti s ručením omezeným. V předchozím kroku byl určen čistý zisk společnosti po zdanění ve výši 601.029 Kč. Tato částka představuje disponibilní zisk, který může být vyplacen společníkovi ve formě podílu na zisku.

Při výplatě tohoto podílu se uplatní srážková daň z příjmů fyzických osob ve výši 15 % a výše této daně činí 90.154 Kč. Po jejím odpočtu zůstává panu AB čistý příjem z podílu na zisku ve výši 510.875 Kč. Tato částka již nepodléhá dalším odvodům a představuje konečný čistý příjem plynoucí z držby podílu na společnosti.

Tabulka 15 - Výpočet čisté mzdy pro pana AB

Popis	Částka
Hrubá mzda	600.000 Kč
Sociální pojištění (7,1 %)	42.600 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	27.000 Kč
Záloha na daň z příjmu (15 %)	90.000 Kč
Daň z příjmu po uplatnění slevy na poplatníka	59.160 Kč
Čistá mzda	471.240 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 15 obsahuje přehled výpočtu čisté mzdy pana AB při výkonu funkce jednatele ve společnosti s ručením omezeným. Uvažována je hrubá měsíční mzda ve výši 50.000 Kč, což odpovídá hrubé mzdě 600.000 Kč za celé zdaňovací období. Z této částky jsou nejprve odečteny zákonné odvody na sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem, které v roce 2024 činí 7,1 % a 4,5 %. V absolutních číslech se jedná o částky 42.600 Kč a 27.000 Kč ročně.

Dále je z hrubé mzdy vypočítána záloha na daň z příjmů fyzických osob. Při sazbě daně 15 % činí výchozí daňová povinnost 90.000 Kč. Tato částka je následně snížena o základní slevu na poplatníka ve výši 30.840 Kč, čímž vzniká výsledná daňová povinnost ve výši 59.160 Kč.

Po odečtení všech zákonných srážek z hrubé mzdy (sociální a zdravotní pojištění, zálohová daň po slevě) činí čistá mzda pana AB za daný kalendářní rok částku 471.240 Kč. Tato částka představuje disponibilní příjem plynoucí z pravidelného odměňování ve funkci jednatele společnosti.

Na základě výše uvedených výpočtů lze uzavřít, že pokud by pan AB realizoval svou podnikatelskou činnost prostřednictvím společnosti s ručením omezeným, ve které by působil jako jediný společník a zároveň jednatel, dosáhl by v daném modelovém roce čistého ročního příjmu ve výši 982.115 Kč. Tato částka se skládá z čisté mzdy za výkon funkce jednatele ve výši 471.240 Kč a čistého podílu na zisku ve výši 510.875 Kč.

Z celkového zisku společnosti před zdaněním ve výši 760.796 Kč bylo na dani z příjmů právnických osob odvedeno 159.767 Kč. Výplata podílu na zisku podléhá srážkové dani z příjmů fyzických osob ve výši 15 %, která v tomto případě činí 90.154 Kč. Kromě těchto dvou daní byly v průběhu roku odváděny rovněž zákonné odvody z pracovněprávního vztahu – sociální a zdravotní pojištění zaměstnance (42.600 Kč a 27.000 Kč) a příslušné odvody hrazené zaměstnavatelem ve výši 202.800 Kč. Celková daňová a odvodová zátěž tedy dosáhla částky 581.481 Kč.

Efektivní daňová sazba pana AB při podnikání prostřednictvím s.r.o. činí $(218.914 / 1.201.029) \times 100 \% = 18,23 \%$. Průměrná daňová sazba = $(149\ 314 / 1\ 201\ 029) \times 100 \% = 12,43 \%$.

7 Vyhodnocení výsledků

V této části práce se zaměříme na komplexní vyhodnocení všech modelových poplatníků - paní XY, pana YZ a pana AB, které vyplývají z detailních výpočtů provedených v předchozích dvou kapitolách.

7.1 Vyhodnocení paní XY

Na základě provedených výpočtů lze konstatovat, že v případě paní XY, která vykonává svobodné právnické povolání jako advokátka a insolvenční správkyňe, představuje z hlediska celkové daňové zátěže nejvýhodnější variantu uplatnění skutečně vynaložených výdajů podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992).

Při volbě této varianty mohla paní XY v maximální možné míře využít nástroje daňové optimalizace, které by při uplatnění paušálních výdajů nebyly dostupné. Nejvýznamnější výhodou byla možnost kombinace klasických výdajových položek s optimalizačními mechanismy, jako je uplatnění paušálních výdajů na pohonné hmoty a daňových odpisů.

Z daňového pohledu je klíčové rozhodnutí nezařadit náklady na pohonné hmoty přímo jako skutečné výdaje, ale namísto toho využít zákonem umožněný paušál na PHM podle § 24 odst. 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992), a to ve výši 5.000 Kč měsíčně na jedno vozidlo, případně 4.000 Kč v případě kombinovaného užívání. V případě paní XY, která využívá dvě vozidla – jedno výhradně k podnikání a druhé částečně pro soukromé účely – je možné uplatnit paušální výdaje na pohonné hmoty v celkové výši 108.000 Kč ročně. Tato částka tak efektivně nahradila přímé výdaje na pohonné hmoty, které činily 69.193 Kč, čímž došlo ke zvýšení daňově uznatelných nákladů o více než 34.000 Kč.

Dále je možné uplatnit daňové odpisy dlouhodobého hmotného majetku, konkrétně automobilu zařazeného v obchodním majetku, ve výši 331.360 Kč. Tento výdaj nelze při využití paušálních výdajů zohlednit, jelikož paušální výdaje nenabízejí možnost zahrnout odpisy, ani další investiční náklady, čímž se daňový základ při paušálním způsobu zásadně zvyšuje.

Vedle těchto optimalizačních prvků byly uplatněny rovněž standardní skutečné výdaje ve výši 861.550 Kč, mezi které patřily zejména mzdy pracovníků, režijní náklady kanceláře, náklady na vedení účetnictví a další provozní výdaje. Možnost uplatnění těchto výdajů rovněž zásadním způsobem přispěla ke snížení daňového základu.

Při využití skutečných výdajů činila celková daňová povinnost paní XY (zahrnující DPFO, zdravotní a sociální pojištění) 316.709 Kč, zatímco v případě použití paušálních výdajů

by celková výše těchto odvodů dosáhla 481.669 Kč. Rozdíl činí 164.960 Kč, což je významná úspora, která jasně prokazuje efektivitu daňové optimalizace prostřednictvím skutečných výdajů.

Je nutné dodat, že s volbou skutečných výdajů jsou spojeny i určité nevýhody, především ve formě vyšší administrativní náročnosti. Paní XY je povinna vést daňovou evidenci, evidovat a archivovat jednotlivé výdaje a spolupracovat s externí účetní firmou, která jí zajišťuje vedení účetnictví a přípravu daňového přiznání. Tyto služby představují každoročně finanční výdaj v hodnotě 36.000 Kč (dle přijatých faktur) a pokud by byly použity paušální výdaje, tak by se jednalo o jednorázové zpracování daňového přiznání v hodnotě 10.000 Kč. Nicméně vzhledem k výši dosažené úspory v porovnání s paušálními výdaji je zřejmé, že náklady na vedení daňové evidence se paní XY jednoznačně vyplatí.

Paní XY podniká jako fyzická osoba, uplatňuje skutečné výdaje a vede daňovou evidenci. Tato forma je pro ni, vzhledem k jejímu nízkému ročnímu obratu a absenci zaměstnanců, nejvhodnější. Ačkoliv cíle práce zahrnovaly i posouzení varianty založení společnosti s.r.o., nebyly pro paní XY prováděny podrobné kvantitativní výpočty této formy podnikání. Toto rozhodnutí je však opřeno o rámcové srovnání, které ukazuje, že při jejím ročním základu daně ve výši přibližně 900.000 Kč by po zdanění zisku právnické osoby sazbou 21 % a následném zdanění vyplaceného podílu na zisku srážkovou daní 15 % došlo ke skutečné efektivní daňové sazbě ve výši přibližně 32,85 %. To je v jejím případě vyšší než stávající daňové zatížení v režimu OSVČ. K tomu by bylo nutné přičíst náklady na vedení podvojného účetnictví, podání účetní závěrky, povinné plnění kapitálových požadavků a administrativní náročnost spojenou s agendou s.r.o. Celkové zvýšení výdajů by v jejím měřítku podnikání nebylo vyváženo přínosem omezeného ručení ani daňovou úsporou. Z těchto důvodů by transformace na s.r.o. nebyla v jejím konkrétním případě ekonomicky ani prakticky efektivní. Analýza se proto soustředila na optimalizaci její situace v rámci režimu fyzické osoby podnikající podle § 7 zákona o daních z příjmů.

V závěru je tedy možné shrnout, že kombinace skutečných výdajů, paušálu na pohonné hmoty a odpisů dlouhodobého majetku představuje u paní XY nejefektivnější formu daňové optimalizace. Tento přístup nejenže významně snižuje daňovou povinnost, ale zároveň umožňuje reálně reflektovat strukturu výdajů jejího podnikání. Přestože je spojen s vyšší administrativní zátěží, paní XY má díky tomu detailní přehled o nákladech a lepší kontrolu nad svým hospodařením, což představuje další nepřímý přínos této formy daňového plánování.

7.2 Vyhodnocení pana YZ

V případě pana YZ, který podniká jako elektrikář a provádí revize elektroinstalací a technických zařízení, se v rámci této práce porovnávaly tři různé způsoby daňového uplatnění výdajů – paušální výdaje, skutečně vynaložené výdaje a paušální daň. Cílem je posoudit, která z variant je pro jeho podnikatelskou činnost nejvýhodnější z hlediska výše celkového odvodu státu a zároveň zohledňuje i míru administrativní náročnosti.

Po vyhodnocení všech parametrů lze jednoznačně říci, že nejefektivnější variantou pro pana YZ je uplatnění skutečných výdajů. Tato forma zdanění umožnila plně reflektovat charakter jeho podnikání, které je nákladově náročné především na materiál a provozní vybavení. Zásadním faktorem pro výhodnost této varianty je, že pan YZ mohl uplatnit veškeré reálně vynaložené náklady v rozsahu 888.114 Kč, které zahrnovaly nákup elektroinstalačního materiálu, drobného majetku, výdaje na provoz automobilu a další provozní náklady nezbytné pro výkon jeho řemeslné činnosti. K těmto výdajům mohl navíc využít i paušál na pohonné hmoty. Pan YZ uplatnil u obou vozidel využívaných pro podnikání paušální výdaj ve výši 60.000 Kč na každé vozidlo, což celkově znamená daňový náklad ve výši 120.000 Kč.

Díky zařazení dlouhodobého majetku do obchodního majetku mohl pan YZ uplatnit daňové odpisy ve výši 110.000 Kč. Tyto odpisy mu umožnily rovnoměrně rozložit náklady na pořízení dražšího vybavení a vozidel do více zdaňovacích období, čímž významně snížil základ daně za sledovaný rok. Tato kombinace vedla k tomu, že výsledný základ daně ze samostatné činnosti dle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) činil pouze 232.848 Kč, což je v porovnání s paušálními výdaji výrazný rozdíl – při paušálu ve výši 80 % byl totiž základ daně ve výši 270.193 Kč. Rozdíl v základu daně sice není dramatický, ale rozhodující je celková daňová zátěž po započítání zdravotního a sociálního pojištění.

Při použití skutečných výdajů činila celková odvodová povinnost pana YZ (DPFO + sociální a zdravotní pojištění) 107.996 Kč. Oproti tomu při uplatnění paušálních výdajů dosáhla tato částka 122.159 Kč. Úspora při použití skutečných výdajů tedy činí 14.163 Kč. Ačkoliv rozdíl v daňové zátěži mezi paušálními a skutečnými výdaji se u pana YZ na první pohled nejeví jako zásadní, je třeba zohlednit to, že je plátcem DPH. Proto další varianta nepřichází v úvahu. Právě díky možnosti uplatnění těchto reálně doložitelných nákladů je režim skutečných výdajů daňově výhodnější.

Z praktického hlediska přináší tento způsob evidence také výrazně lepší přehled o hospodaření podniku. Pan YZ tak může průběžně kontrolovat nákladovost jednotlivých činností,

identifikovat úspory a strategicky plánovat budoucí investice. To je výhodné zejména v případě dalšího růstu podnikání, kdy se struktura nákladů stává složitější a flexibilita v jejich uplatňování je klíčová.

Na druhou stranu je nutné zohlednit i zvýšené nároky na administrativu a odborné zpracování. Náklady na vedení daňové evidence činí v tomto modelovém případě přibližně 48.000 Kč ročně, zatímco při uplatnění výdajového paušálu by postačovalo jednorázové sestavení daňového přiznání, jehož cena se pohybuje kolem 10.000 Kč. V současné době je pan YZ plátcem DPH, a proto je povinen vést účetnictví a pravidelně zpracovávat kontrolní hlášení, což s sebou nese další administrativní a finanční nároky. Pokud by se však pan YZ rozhodl odhlásit z registrace k DPH a současně přešel na režim výdajového paušálu, mohl by účetnictví zcela opustit a přejít na jednodušší daňovou evidenci k sestavení ročního daňového přiznání. V takovém případě by se celkové náklady na daňovou administrativu snížily ze současných 48.000 Kč na přibližně 10.000 Kč ročně. Ačkoli je v absolutním vyjádření odvod státu při uplatnění skutečných výdajů nižší, po započtení výdajů na účetnictví a související služby by se celková zátěž v případě přechodu na paušální výdaje a současného zrušení registrace k DPH mohla ukázat jako finančně výhodnější. Toto doporučení je důležité zejména v situaci, kdy pan YZ uvažuje o zjednodušení své podnikatelské agendy a zároveň se již nadále nechce profilovat jako plátce DPH.

Z uvedených důvodů nebyl v případě pana YZ zvažován model podnikání prostřednictvím společnosti s ručením omezeným. S ohledem na jeho nízký roční obrat, absenci zaměstnanců a osobní výkon řemeslné činnosti by forma s.r.o. znamenala pouze nárůst administrativních povinností bez odpovídajícího ekonomického přínosu. Pro ilustraci lze uvést, že při základu daně ve výši přibližně 270.000 Kč, který pan YZ dosahuje jako OSVČ (např. při použití paušálních výdajů), by efektivní zdanění v režimu s.r.o. činilo přibližně 32,85 % – po uplatnění daně z příjmů právnických osob ve výši 21 % a následné srážkové daně z vyplaceného podílu na zisku ve výši 15 %. To by odpovídalo celkovému odvodu přibližně 88.700 Kč, zatímco v režimu OSVČ činí jeho celkové odvody přibližně 122.000 Kč, avšak ty zároveň zahrnují i sociální a zdravotní pojištění, které by jako jednatel musel hradit zvlášť. Po započtení všech povinných nákladů spojených s vedením s.r.o. (podvojně účetnictví, poplatky za právní úkony, povinné podání účetní závěrky, případné DPH atd.) by pro něj forma právnické osoby nepřinesla žádnou reálnou daňovou úsporu, ani jinou právní či ekonomickou výhodu. Z těchto důvodů byla pro potřeby této analýzy jako nejvhodnější vyhodnocena varianta podnikání fyzické osoby podle § 7 ZDP.

7.3 Vyhodnocení pana AB

V rámci této kapitoly byly u pana AB, jenž podniká v oblasti maloobchodního a velkoobchodního prodeje motocyklového příslušenství a provozuje jak e-shop, tak kamennou prodejnu, analyzovány tři varianty daňového režimu – uplatnění výdajů paušálem, skutečné výdaje a výkon podnikání prostřednictvím společnosti s ručením omezeným, kde by figuroval jako jediný společník a zároveň jednatel. Cílem této části bylo určit, která z variant představuje pro jeho podnikání nejnižší celkové veřejnoprávní zatížení a zároveň nabízí přiměřenou administrativní náročnost.

Při uplatnění paušálních výdajů podle § 7 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) může pan AB odečíst 60 % z dosažených příjmů, avšak maximálně do výše 2.000.000 Kč. Při příjmech ve výši 14.833.256 Kč tedy uplatňuje paušální výdaje v zákonném maximu 1.200.000 Kč. Výsledný základ daně činí 13.633.200 Kč. S ohledem na platnou daňovou progresi je část základu do 36násobku průměrné mzdy zdaněna 15% sazbou (237.422 Kč) a zbytek 23% sazbou (2.771.589 Kč), celkem 3.009.011 Kč. Po odečtení základní slevy na poplatníka ve výši 30.840 Kč činí výsledná daň z příjmů 2.978.171 Kč. Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění činí 6.816.600 Kč (50 % ze základu daně), z čehož vyplývá pojistné ve výši 920.241 Kč, zatímco vyměřovací základ pro sociální pojištění odpovídá 55 % ze základu daně, avšak s ohledem na maximální hranici pro rok 2024 je výše odvodu omezena částkou 616.243 Kč. Celkové odvody v tomto režimu dosahují částky 4.514.655 Kč.

Při uplatnění skutečných výdajů, které činí 13.269.660 Kč, je základ daně 1.563.500 Kč. Tento základ je zcela zdaněn sazbou 15 %, což odpovídá částce 234.539 Kč, a po odečtení slevy 30.840 Kč činí výsledná daň 203.699 Kč. Vyměřovacím základem pro odvody je 781.750 Kč pro zdravotní pojištění (50 % ze základu daně) a 860.925 Kč pro sociální pojištění (55 % ze základu daně). Ze zdravotního vyměřovacího základu je vypočteno pojistné ve výši 105.536 Kč a ze sociálního pak 251.387 Kč. Celkové odvody tak činí 560.622 Kč. Tento režim je výrazně výhodnější nejen daňově, ale i s ohledem na možnost uplatnění reálných nákladů, které odpovídají charakteru podnikání pana AB. Do výdajů jsou zahrnuty náklady na pořízení zboží, provozní náklady, mzdy zaměstnanců, náklady na služby i odpisy dlouhodobého majetku. Vzhledem k vysoké výši reálných nákladů nepřístupoval pan AB k uplatnění paušálu na PHM. Přestože tento režim vyžaduje vedení podvojného účetnictví a roční náklady na účetní služby činí přibližně 60.000 Kč (oproti cca 10.000 Kč při paušálu), i po započtení těchto nákladů je pro pana AB tato varianta finančně výhodnější.

Třetí posuzovanou možností je výkon podnikání prostřednictvím s.r.o., v níž by pan AB vykonával funkci jednatele s měsíční odměnou 50.000 Kč (600.000 Kč ročně). Z této částky odvádí pojistné (42.600 Kč sociální, 27.000 Kč zdravotní) a daň z příjmů po slevě ve výši 59.160 Kč, což znamená čistý roční příjem z této funkce 471.240 Kč. Zisk společnosti před zdaněním činí 760.796 Kč, daň z příjmů právnických osob 159.767 Kč, a zbylý čistý zisk 601.029 Kč je vyplacen jako podíl na zisku. Po sražení 15% daně z příjmu (90.154 Kč) zůstává čistý příjem z podílu 510.875 Kč. Celkový příjem pana AB v této variantě tedy činí 982.115 Kč. Celkové odvody včetně daní a odvodů z pracovněprávního vztahu a podílu na zisku činí 581.481 Kč.

Z uvedených údajů vyplývá, že z hlediska čistého disponibilního příjmu je nejvýhodnější variantou podnikání prostřednictvím s.r.o. Naproti tomu režim skutečných výdajů je variantou s nejnižší celkovou daňovou a odvodovou zátěží. Paušální výdaje se pro pana AB ukázaly jako nejméně výhodná možnost, především kvůli nízkému stropu výdajů, který neodpovídá reálné nákladové náročnosti jeho podnikání. Proces založení společnosti s ručením omezeným vyžaduje splnění několika zákonných požadavků podle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Pan AB by jako jediný zakladatel musel sepsat zakladatelskou listinu formou notářského zápisu, která obsahuje všechny náležitosti stanovené zákonem. Minimální vklad do základního kapitálu činí 1 Kč, nicméně s ohledem na charakter a rozsah podnikání pana AB by bylo vhodné zvážit vyšší základní kapitál, který by odpovídal ekonomické realitě společnosti a posílil její důvěryhodnost vůči obchodním partnerům a finančním institucím. Společnost vzniká zápisem do obchodního rejstříku, přičemž před samotným zápisem je nutné získat živnostenská oprávnění odpovídající předmětu podnikání. V případě pana AB se jedná o volnou živnost "Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona" pro maloobchodní a velkoobchodní prodej motocyklového příslušenství. Administrativní náklady spojené se založením společnosti zahrnují notářský poplatek za sepsání zakladatelské listiny, správní poplatek za zápis do obchodního rejstříku a případné náklady na právní poradenství.

Založení společnosti s ručením omezeným přináší panu AB několik ekonomických výhod. Primární výhodou je omezené ručení za závazky společnosti do výše nesplaceného vkladu, což chrání osobní majetek podnikatele před podnikatelskými riziky. Tato ochrana je zvláště významná při vysokých obrátech a rozsáhlé obchodní činnosti, jakou pan AB vykonává. Další výhodou je možnost optimalizace daňového zatížení prostřednictvím kombinace příjmů ze závislé činnosti (odměna jednatele) a kapitálových příjmů (podíl na zisku). Jak vyplývá

z provedených výpočtů, efektivní daňová sazba při této kombinaci může být nižší než při zdanění všech příjmů jako příjmů ze samostatné činnosti fyzické osoby. Společnost také nabízí větší flexibilitu v oblasti financování, například možnost přijetí dalších společníků nebo získání bankovních úvěrů za výhodnějších podmínek. Na druhé straně je třeba zvážit i nevýhody a rizika této transformace. Zvýšené administrativní náklady na vedení účetnictví, povinnost zveřejňování účetní závěrky v obchodním rejstříku a vyšší formální požadavky na řízení společnosti představují dodatečné náklady a časovou zátěž. Dvojí zdanění zisku (nejprve daní z příjmů právnických osob a následně srážkovou daní při výplatě podílu) může v některých případech vést k vyššímu celkovému daňovému zatížení.

7.4 Srovnání a zhodnocení metod

Na základě provedené analýzy daňového zatížení tří modelových poplatníků – paní XY, pana YZ a pana AB – lze učinit několik zásadních závěrů ohledně výhodnosti jednotlivých metod daňové optimalizace. Přestože se jejich profesní zaměření, výše příjmů a struktura nákladů významně liší, ve všech případech se jako nejefektivnější strategie ukázalo uplatnění skutečně vynaložených výdajů, doplněné o využití zákonných nástrojů, jako jsou daňové odpisy a možnost uplatnění paušálních výdajů na pohonné hmoty.

V případě paní XY, která vykonává svobodné právnické povolání, vedla kombinace skutečných výdajů, paušálu na pohonné hmoty a daňových odpisů dlouhodobého majetku k výrazné úspoře na dani – její celkové odvody při této metodě činily 316.709 Kč, zatímco při využití paušálních výdajů by dosáhly až 481.669 Kč. Úspora přesáhla 160.000 Kč, což i po započtení nákladů na vedení daňové evidence (36.000 Kč ročně) zůstává výrazně výhodnější. Hlavním důvodem této efektivity je vysoký podíl fixních nákladů (mzdy, provoz kanceláře, účetní služby), které paušální režim nereflektuje.

Také u pana YZ, jenž podniká jako revizní technik a elektrikář, se nejvýhodnější metodou ukázalo uplatnění skutečně vynaložených výdajů. Jeho celkové odvody v tomto režimu činily 107.996 Kč, zatímco při využití paušálních výdajů by dosáhly 122.159 Kč. Skutečné výdaje mu navíc umožnily uplatnit náklady na materiál, paušál na pohonné hmoty ve výši 120.000 Kč i odpisy dlouhodobého majetku (110.000 Kč).

Je však třeba zohlednit, že pan YZ je plátcem DPH, a proto musí vést účetnictví, jehož roční náklady činí zhruba 48.000 Kč. Pokud by se z registrace k DPH odhlásil a přešel na paušální výdaje, stačilo by pouze jednorázové zpracování daňového přiznání za cca 10.000 Kč. Po započtení těchto nákladů by pro něj mohl být režim paušálních výdajů celkově výhodnější.

Třetím analyzovaným poplatníkem byl pan AB, který provozuje velkoobchodní a maloobchodní prodej motocyklového příslušenství. Vzhledem k velmi vysokým příjmům (14.833.256 Kč) a vysoké nákladovosti podnikání (skutečné výdaje ve výši 13.269.660 Kč) se jako jednoznačně nejméně vhodná ukázala varianta paušálních výdajů – ty byly zákonem omezeny na částku 1.200.000 Kč, což vedlo k základu daně ve výši 13.633.200 Kč a celkové odvodové zátěži 4.514.655 Kč. Naproti tomu při využití skutečných výdajů byl základ daně pouze 1.563.500 Kč a celková daňová povinnost včetně sociálního a zdravotního pojištění dosáhla 537.569 Kč. Přestože pan AB vede podvojný účetnictví a vynakládá ročně přibližně 60.000 Kč na účetní služby, je rozdíl v odvodu natolik výrazný, že režim skutečných výdajů je pro něj jednoznačně nejefektivnější. Do nákladů mohl navíc zahrnout i mzdy zaměstnanců, náklady na skladování a provoz kamenné prodejny i e-shopu.

U pana AB byla posouzena také možnost výkonu podnikání prostřednictvím s.r.o., kdy by působil jako jediný společník a jednatel. Při roční odměně za výkon funkce ve výši 600.000 Kč a následné výplatě podílu na zisku po zdanění dosáhl jeho čistý disponibilní příjem 982.115 Kč. Celkové odvody včetně daně z příjmů PO, daně z podílu na zisku a veškerých zákonných odvodů činily 581.481 Kč. Tato forma podnikání přináší výhodu majetkové separace a právní jistoty, avšak z hlediska celkové daňové zátěže nebyla výhodnější než režim skutečných výdajů u OSVČ. Závěrečné shrnutí všech zjištění je přehledně znázorněno v tabulce 16.

Při komparaci daňového zatížení tří analyzovaných poplatníků lze identifikovat výrazné rozdíly v efektivní daňové sazbě (ETR) i průměrné daňové sazbě.

Paní XY vykazuje relativně stabilní daňové zatížení s ETR pohybující se mezi 14,37 % a 21,85 % v prvních dvou sledovaných obdobích. Její průměrná daňová sazba se pohybuje v rozmezí 11,65 % až 12,82 %, což indikuje konzistentní daňovou pozici bez významných výkyvů.

Pan YZ představuje poplatníka s nejnižším daňovým zatížením ze všech analyzovaných subjektů. Jeho ETR dosahuje hodnot pouze 6,39 % až 7,23 %, přičemž průměrná daňová sazba se pohybuje mezi 9,6 % a 9,9 %. Tato skutečnost může naznačovat efektivní využívání daňových optimalizačních nástrojů nebo nižší zdanitelné příjmy.

Nejvýraznější volatilitu daňového zatížení vykazuje pan AB, jehož ETR dramaticky kolísá od minimálních 3,78 % přes střední hodnotu 18,23 % až po extrémních 30,43 %. Tato fluktuace se odráží i v průměrné daňové sazbě, která osciluje mezi 12,43 % a 21,84 %. Takto významné

výkyvy mohou signalizovat jednorázové daňové události, změny v příjmové struktuře nebo využívání různých daňových režimů v jednotlivých obdobích.

Tabulka 16 - Shrnutí

Poplatník	Paní XY			Pan YZ			Pan AB		
	Paušální výdaje (40%)	Skutečné výdaje	Paušální daň	Paušální výdaje (80%)	Skutečné výdaje	Paušální daň	Paušální výdaje (60%)	Skutečné výdaje	s.r.o.
Celkové příjmy (Kč)	2.204.671	2.204.671	-	1.689.939	1.689.939	-	14.833.256	14 833 256	14.833.256
Základ daně (Kč)	1.415.400	919.200	-	609.100	571.825	-	13.633.200	1 563 500	1.201.029
Daň po slevách (Kč)	181.470	107.040	-	60.525	54.930	-	2.978.171	203.699	218.914
Zdravotní pojištění (Kč)	88.837	69.710	-	18.238	15.717	-	920.241	105.536	27.000
Sociální pojištění (Kč)	211.362	147.623	-	43.396	37.349	-	616.243	251.387	42.600
Celkové odvody (Kč)	481.669	316.709	-	122.159	107.996	-	4.514.655	560.622	581.481
ETR (%)	21,85	14,37	-	7,23	6,39	-	30,43	3,78	18,23
Průměrná daňová sazba (%)	12,82	11,65	-	9,9	9,6	-	21,84	13,03	12,43

Zdroj: vlastní zpracování

Z celkového srovnání vyplývá, že nejvyšší efektivitu daňové optimalizace lze dosáhnout při individuálním posouzení struktury příjmů, výdajů a majetku daného podnikatele. Univerzální doporučení neexistuje – zatímco paušální výdaje mohou být výhodné pro drobné podnikatele s nízkými nebo stabilními náklady, při vyšších provozních výdajích a majetkových investicích je z pohledu daňové zátěže i hospodářského řízení jednoznačně vhodnější režim skutečných výdajů s daňovou evidencí (nebo účetnictvím v případě většího rozsahu podnikání). Administrativní náročnost spojená s vedením daňové evidence představuje významný faktor při rozhodování o volbě daňového režimu. Náklady na externí účetní služby se v analyzovaných případech pohybovaly od 36.000 Kč do 60.000 Kč ročně, přičemž tyto výdaje je nutné poměřovat s dosaženou daňovou úsporou. Ve všech posuzovaných případech převýšila úspora na daních náklady na vedení účetnictví, což potvrzuje ekonomickou racionalitu této volby. Paušální daň podle § 2a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (1992) se ukázala jako

relevantní alternativa pouze pro poplatníky s relativně nízkými příjmy, kteří současně nesplňují vyřazovací kritéria tohoto režimu. Přestože tento způsob zdanění nabízí maximální administrativní jednoduchost, jeho finanční výhodnost je limitována stanovenými pásmy a výší paušálních záloh.

Modelové příklady tak potvrzují, že efektivní daňová optimalizace není jen otázkou volby výdajové metody, ale především komplexní znalosti daňových nástrojů, které – pokud jsou správně kombinovány – mohou podnikateli přinést významné úspory, a zároveň poskytnout lepší přehled o jeho finanční situaci i větší kontrolu nad řízením podnikatelského provozu.

Při transformaci podnikání fyzické osoby na společnost s ručením omezeným představuje převod odpisovaného majetku jednu z nejdůležitějších výzev, která vyžaduje pečlivé posouzení daňových dopadů. Odpisovaný majetek, zejména automobily, stroje a technologické vybavení, které pan AB využívá ve své podnikatelské činnosti, může být do společnosti převeden několika způsoby - prodejem, vkladem do základního kapitálu nebo nepeněžitým vkladem mimo základní kapitál. Každá z těchto variant má odlišné daňové důsledky. Při prodeji majetku společnosti vzniká fyzické osobě zdanitelný příjem, přičemž základem daně je rozdíl mezi prodejní cenou a zůstatkovou cenou majetku. V případě vkladu majetku do základního kapitálu se uplatní ustanovení § 30 odst. 10 písm. a) zákona o daních z příjmů, které umožňuje pokračovat v odpisování ze vstupní ceny evidované u původního vlastníka. Z pohledu DPH je nutné při převodu majetku posoudit, zda se jedná o převod podniku nebo jeho části podle § 13 odst. 8 písm. a) zákona o DPH, který je od daně osvobozen, nebo o běžnou dodávku zboží podléhající dani.

Další významnou oblastí při transformaci je převod zaměstnanců, který se řídí ustanoveními § 338 a násl. zákoníku práce o přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů. Pracovní poměry zaměstnanců automaticky přecházejí na nového zaměstnavatele, přičemž zaměstnanci musí být o této změně informováni nejpozději 30 dnů předem. Společnost vstupuje do všech práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů, včetně nároků na dovolenou, případných dluhů na mzdách či závazků z kolektivní smlouvy. Kromě pracovněprávních aspektů je třeba řešit také převod obchodních smluv, licencí, certifikací a dalších oprávnění, které mohou být vázány na konkrétní osobu podnikatele. Některé smlouvy mohou obsahovat ustanovení o změně kontroly, která vyžadují souhlas druhé smluvní strany s převodem. Rovněž je nutné zajistit kontinuitu dodavatelsko-odběratelských vztahů a informovat obchodní partnery o změně právní formy podnikání, což může v některých případech vyžadovat uzavření nových smluvních vztahů nebo dodatků ke stávajícím smlouvám.

Závěr

Diplomová práce se zabývala tématem daňové optimalizace podnikajících fyzických osob, a to jak z teoretického, tak praktického hlediska. Cílem práce je optimalizace daňového zatížení podnikajících fyzických osob se zohledněním odvodů na sociální a zdravotní pojištění. V rámci případové studie budou uvažovány obvykle metody daňové optimalizace, včetně založení podnikající právnické osoby.

Předložená práce se zabývala komparativní analýzou daňového zatížení tří modelových poplatníků s různým profesním zaměřením a odlišnou strukturou příjmů a výdajů. U paní XY, která vykonává svobodné právnické povolání jako advokátka a insolvenční správkyň, vedla kombinace skutečných výdajů s dalšími optimalizačními nástroji k úspoře přesahující 160.000 Kč oproti variantě paušálních výdajů. Tento výsledek jednoznačně potvrzuje, že při vyšším podílu fixních nákladů, jako jsou mzdy zaměstnanců či provozní náklady kanceláře, je režim skutečných výdajů výrazně výhodnější než paušální zdanění. Pan YZ, podnikající jako elektrikář a revizní technik, dosáhl při uplatnění skutečných výdajů celkových odvodů ve výši 107.996 Kč, což představuje úsporu 14.163 Kč oproti paušálním výdajům. Jeho případ však současně ilustruje důležitost komplexního posouzení všech nákladů spojených s danou metodou zdanění, neboť po započtení výdajů na vedení účetnictví by se v jeho specifické situaci mohla ukázat jako celkově výhodnější varianta přechodu na paušální výdaje spojená se zrušením registrace k DPH. Nejmarkantnější rozdíly mezi jednotlivými metodami zdanění se projeví u pana AB, který provozuje velkoobchodní a maloobchodní prodej motocyklového příslušenství. Vzhledem k vysokým provozním nákladům, které dosahují téměř 90 % jeho příjmů, představuje zákonné omezení paušálních výdajů na maximální částku 1.200.000 Kč zásadní překážku pro efektivní daňovou optimalizaci. Zatímco při uplatnění skutečných výdajů činily jeho celkové odvody pouze 560.622 Kč, v režimu paušálních výdajů by dosáhly až 4.514.655 Kč, což představuje více než osminásobek. Tento extrémní rozdíl dokumentuje, že paušální zdanění je vhodné především pro podnikatele s relativně nízkými provozními náklady a není koncipováno pro subjekty s vysokou nákladovou náročností podnikání. Významným zjištěním práce je také skutečnost, že administrativní náročnost spojená s vedením daňové evidence či účetnictví nepředstavuje v analyzovaných případech překážku pro volbu ekonomicky výhodnějšího režimu. Náklady na externí účetní služby v rozmezí 36.000 Kč až 60.000 Kč ročně byly ve všech případech výrazně převýšeny dosaženou daňovou úsporou. Tento poznatek má zásadní praktický význam pro podnikatele, kteří často

volí paušální zdanění primárně z důvodu administrativní jednoduchosti, aniž by provedli důkladnou ekonomickou analýzu všech dostupných variant.

Práce prokázala, že nejvyšší úspory lze dosáhnout nikoli volbou jednoho univerzálního řešení, ale individuálním přístupem zohledňujícím strukturu příjmů a výdajů, charakter podnikání, výši obratu a plány budoucího rozvoje. Pro praxi to znamená, že každý podnikatel by měl pravidelně vyhodnocovat svou daňovou pozici a zvažovat, zda zvolený režim zdanění stále odpovídá aktuální situaci jeho podnikání. Transformace na jinou formu zdanění či právní formu podnikání může přinést významné úspory, avšak vyžaduje komplexní posouzení všech souvisejících aspektů včetně pracovněprávních vztahů, převodu majetku a kontinuity obchodních vztahů.

POUŽITÉ ZDROJE

- ACCACE, 2025. *Benefity 2025*. Online. Dostupné z: <https://accace.cz/osvobozeni-zdravotnich-benefitu/>. [cit. 2024-01-11].
- BĚHOUNEK, 2024. *Konsolidační balíček 2024*. Online. Dostupné z: <https://www.behounek.eu/l/danovy-balicek/>. [cit. 2024-01-11].
- BACHROŇOVÁ Nina, FINGER Libor a Jan HEINA. 2014. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Anag. ISBN 978-80-7263-870-3
- BDO, 2023. *Přehled legislativních změn v roce 2024*. Online. Dostupné z: <https://www.bdo.cz/cs-cz/temata/dane/prehled-legislativnich-zmen-v-roce-2024>. [cit. 2024-01-11].
- CASHBOT, 2025. *Přehled změn*. Online. Dostupné z: <https://cashbot.cz/blog/dane-a-danove-priznani-v-roce-2025-prehled-zmen-a-povinnosti/>. [cit. 2024-01-11].
- ČSSZ, 2024. OSVČ – důchodové pojištění: Stanovení výše pojistného. Online. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/osvc-duchodove-pojisteni-stanoveni-vyse-pojistneho>. [cit. 2025-04-24]
- ČSSZ, 2025. *Přehled změn dohody*. Online. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/-/dohody-o-provedeni-prace-pravidla-pro-ucast-na-pojisteni-od-1-1-2025>. [cit. 2024-01-11].
- DIGITÁLNÍ ČESKO, 2023. *Jak na daňové přiznání on-line*. Online. Digitální Česko. Dostupné z: <https://digitalnicesko.gov.cz/aktuality/jak-na-danove-priznani-on-line/>. [cit. 2025-03-09].
- DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK, 2022. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-3593-6.
- DRÁB, Ondřej a kol. 2024. *Zákon o daních z příjmů*. Praha: Wolter Kluwer. ISBN 978-80-286-0054-9.
- DVOŘÁKOVÁ, Veronika, PITTERLING, Malcer a Hana SKALICKÁ. 2019. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2019*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-316-9.
- EUROPEAN COMMISSION, 2021. *Taxation Trends in the European Union*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. ISBN 978-92-76-32069-2.
- FAKTUROID, 2025. *Sazby, zálohy daně*. Online. Dostupné z: <https://www.fakturoid.cz/almanach/dane/sazby-zalohy-dane>. [cit. 2025-05-01].

FINANČNÍ SPRÁVA ČR, 2024. Obecné informace k dani z příjmů právnických osob. Online. Dostupné z: <https://financnisprava.gov.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pravnicke-osoby/obecne-informace>. [cit. 2025-03-09].

FINANČNÍ SPRÁVA ČR, 2025. Paušální daň. Online. Dostupné z: <https://financnisprava.gov.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pausalni-dan/informace-k-institutu-pausalni-dane-pro-rok-2025> [cit. 2025-03-09].

FINANČNÍ SPRÁVA ČR, 2024. *Přiznání k dani z příjmů fyzických osob – tiskopis 25 5405 – vzor č. 30*. Online. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/tiskopisy/5405_30.pdf. [cit. 2025-03-09].

FINANČNÍ ÚŘAD, 2025. Digitalizace. Dostupné z: <https://financnisprava.gov.cz/cs/dane/dane-elektronicky/strucny-prehled>, [cit. 2025-03-09].

HNÁTEK, Miloslav, 2022. *Daňové tipy pro společnosti s ručením omezeným*. 4. vyd. Praha: ESAP. ISBN 978-80-907398-7-1.

KPMG, 2023. *Konsolidační balíček: podrobný přehled změn*. Online. Dostupné z: <https://kpmg.com/cz/cs/home/clanky-a-analyzy/2023/11/konsolidacni-balicek-prehled-zmen.html>. [cit. 2023-01-11].

KURZY.CZ, 2025. *Zdravotní pojištění*. Online. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/mzda/zdravotni-pojisteni>. [cit. 2024-11-13].

MEDIA NOVINY, 2024. *Nepřímé daně: Jak se dělí a počítají?* Online. Dostupné z: <https://medianoviny.cz/finance/neprime-dane-jak-se-deli-a-pocitaji/>. [cit. 2024-11-13].

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ (MPSV), 2022. *Sociální pojištění*. Online. Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialni-pojisteni>. [cit. 2024-11-13].

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ (MPSV), 2025. *Sociální pojištění*. Online. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialni-pojisteni>. [cit. 2025-05-01].

NIGRIN, Jiří. 2020. *Hmotný a nehmotný majetek v podnikání*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-738-9.

MONETA, 2023. *Přímé daně*. Online. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/prime-dane>. [cit. 2023-12-05].

OECD, 2022. Corporate Tax Statistics. The Organisation for Economic Co-operation and Development. Online. Dostupné z: <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/corporate-tax-statistics-fourth-edition.pdf>. [citováno 2023-06-23].

OECD. 2024. *Corporate Tax Statistics*. Online. Dostupné z: <https://www.oecd.org/tax>. [cit. 2024-11-13].

PARKERHILL, 2024. Daňová optimalizace. Online. Dostupné z: <https://parkerhill.cz/danova-optimalizace/> [cit. 2024-01-10].

PELC, Vladimír, 2020. *Daně z příjmů s komentářem*. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-277-9.

PELC, Vladimír, 2015. *Zákon o daních z příjmů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-517-6.

PELC, Vladimír a PELECH, Petr. 2013. *Daně z příjmů s komentářem 2014*. Praha: nakladatelství ANAG. ISBN 978-80-7263-784-3

PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2024a. *Podání daňového přiznání k dani z nemovitých věcí*. Online. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/informace/podani-danoveho-priznani-k-dani-z-nemovitych-veci-INF-275>. [cit. 2024-11-13].

ŠTEKER, Karel, 2020. *Finanční účetnictví*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu. ISBN 80-883-3025-4.

ŠUBRT, Bořivoj a kol. 2023. *Abeceda mzdové účetní 2023*. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-380-6.

VANČUROVÁ, Alena a Hana ZÍDKOVÁ, 2022. *Daňový systém ČR 2022*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-362-3.

VYCHOPENĚ, Jiří, 2020. *Daň z příjmů 2020*. 16. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-774-7.

VLČKOVÁ, Miroslava. 2020. *Základní principy a postupy v účetnictví*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-980-2

Zákon č. 280/2009 Sb., o daňovém řádu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.